

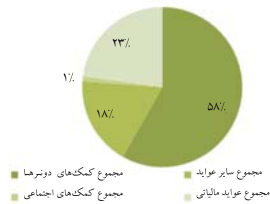
د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

لسم کال، یوسلو نولسمه گڼه د ۱۳۹۶ کال د غویی میاشت

گراف ۱.۵: ترکیب مجموع عواید طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵

عملکرد سکتور مالی

طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵

د ورېښمو لارې جوړیدل
به اقتصادي وده پیاوړې کړي

د افغانی پیسې
کارول زموږ ملي وجیبه ده!

د افغانستان بانک

اطلاعیه د افغانستان بانک!

د افغانستان بانک به اطلاع هموطنان عزیز می رساند که به اساس ماده سی و نهم قانون د افغانستان بانک، بانکوت های را که:

روی آن نوشته و یا نقاشی شده باشد

مهر خورده و یا سوراخ تسلسلی داشته باشد

شسته شده باشد و یا از اثر پاشیدن تیزاب و سایر مواد کیمیای دیگر تخریب شده باشد.

ماده چسپدار روی آن بکار رفته باشد

در تمام نمایندگی های د افغانستان بانک و بانک های تجارتي بدون تادیه کدام فیس با بانکوت های قابل استفاده تعویض نمایند. د افغانستان بانک بعد از ۳۱ اسد ۱۳۹۶ بانکوت های با مشخصات فوق الذکر را بدون معاوضه صادره می نماید.

یادداشت مهم: بانکوت های که در اثر استعمال مندرس و اسکاشتیپ شده باشند قابل چلند بوده مشکل ندارد

۰۲۰۲۱۰۲۲۰۷
۰۲۰۲۱۰۲۲۰۹

پول افغانی؛ نشانه افتخار، اقتدار و هویت ملی ماست!

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سردیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عقیف

گزارشگران: حمیدالله فیضی، عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

Da Afghanistan Bank-Google+

د دې ګڼې مطالب

موافقتنامه های گمرکی، عواید کشور را افزایش می...

د پیسو د نړیوال صندوق د ۲۰۱۷ میلادي کال په پسرلني...

د افغانستان بانک په بشري سرچینو، پانګې اچونې ته ...

بانکي پورونو ته د لاسرسی لپاره د اسانتیا د رامنځ ته ...

عملکرد سکتور مالی طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵

گزارش عملکرد کمیته بررسی داخلی د افغانستان بانک ...

د افغانی پيسې کارول زمونږ ملي وجیبه ده!

د شاخص عدد Index Number څه ته وايي؟

اولین مجلس رونمایی "پلان تداوم فعالیت د افغانستان ...

نشستی به منظور ثبت و اشاعه دارایی های کارمندان ...

د ورېښمو لارې جوړیدل به اقتصادي وده پیاوړې کړي

د نړۍ اقتصادي خبرونه

مختصری در مورد اوراق مشتقه (Derivatives)

تاریخچه و مزایای استفاده از کارت های اعتباری ...

په راکړه او ورکړه کې د افغانیو کارولو ګڼې!

نقش بانکداری الکترونیکی در اصلاح شیوه مصرف ...

نقش بنادر در رشد و توسعه اقتصاد کشور

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

موافقتنامه های گمرکی، عواید کشور را افزایش می دهد

موافقتنامه همکاری های گمرکی میان افغانستان و چین در حاشیه نشست مجمع همکاری بین المللی یک کمربند/یک جاده" در جهت ساده سازی پروسه های گمرکی و مبادله تجارب و معلومات به امضاء رسید.

افغانستان در حال حاضر اکثر اجناس مورد ضرورت خود را از کشورهای همسایه و فرا تر از آن وارد می نماید. سهل سازی پروسه های گمرکی با کشورهای که از لحاظ مراودات تجاری با افغانستان بیشترین معاملات را دارند، عاری از منفعت نیست. فراهم آوری تسهیلات لازم در این زمینه، کمک میکند تا اجناس و کالاهای مورد نیاز کشور با هزینه کمتر توريد و اقلام صادراتی آن نیز در بازارهای جهانی توسعه یابد.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان طی حدود یک و نیم دهه گذشته سعی نموده است تا با امضای موافقتنامه های گمرکی و ترانزیتی از یک طرف نیازمندی های کشور را تا حدی رفع نماید و از طرف دیگر بتواند در پهلوی سایر منابع عایداتی دولت، منبع دیگر درآمد را برای کشور ایجاد و درآمد اسعاری بیشتری نصیب کشور سازد.

موافقتنامه گمرکی با چین یکی دیگر از برنامه های است که می تواند در پهلوی تسهیل طی مراحل گمرکی اجناس، منبع خوب درآمد به کشور به حساب آید که از عواید حاصله آن میتوان در سایر پروژه های زیربنایی و توسعه اقتصادی کشور استفاده بهینه کرد. □

د پیسو د نړیوال صندوق د ۲۰۱۷ میلادي کال په پسرلني غونډو کې د افغانستان بانک د لوی رئیس ګډون

په دې غونډو کې د پیسو له نړیوال صندوق سره د ګډ اقتصادي پروګرام د پرمختګ، د همکاریو د ټینګښت او بیاوړتیا لپاره د زمینو د برابرولو د موضوع ترڅنګ په یو شمېر نورو د اړتیا وړ موضوعګانو باندې بحث وشو.

په ورته وخت کې د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق د افغانستان په استازیتوب د منځني آسيا او مرکزي آسيا د سیمه ایز ګروپ په غونډو کې هم ګډون وکړ.

د سفر په پای کې د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق د خبرو اترو او غونډو پایلې مثبتې او د ښو او اغیزناکه لاسته راوړنو درلودونکې و ارزولې. □

پرمختللو، پرمختګ په حال کې او د لږ پرمختګ درلودونکو هېوادونو د پولې او مالي سیاستونو پر وړاندې ننګونې او لید لوری تر بحث لاندې ونيول شو.

د دې غونډو په څنډه کې د افغانستان بانک لوی رئیس د پیسو د نړیوال صندوق له مرستیال، د نړیوال بانک مرستیال او یو شمېر کارکوونکو، د منځني آسيا، مرکزي آسيا او د افغانستان په چارو کې د پیسو د نړیوال صندوق چارواکو او د امریکا د متحده ایالاتو د خزاندارۍ د وزارت چارواکو، د امریکا د متحده ایالاتو مرکزي بانک (فدرال ریزرف بانک) چارواکو او د څو نړیوالو مهمو بانکونو چارواکو سره دوه اړخیزې لیدنې وکړې.

د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق او د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحد الله نوشیر او ورسره پلاوي د پیسو د نړیوال صندوق او د نړیوال بانک د عالي اجرائیوي بورډ په پسرلني غونډو کې ګډون وکړ.

د پیسو د نړیوال صندوق او نړیوال بانک پسرلني غونډې د ۲۰۱۷ میلادي کال د اپریل میاشتې په درېمه اونۍ د امریکا د متحده ایالاتو د واشنگټن په ښار کې د مرکزي بانکونو د رئیسانو او د پیسو د نړیوال صندوق د غړو هېوادونو د مالي او بانکي چارواکو په ګډون د پیسو په نړیوال صندوق او نړیوال بانک کې جوړې شوې وې. په دې غونډو کې د نړۍ د اقتصاد وروستی وضعیت، د

د افغانستان بانک په بشري سرچینو، پانګې اچونې ته لومړیتوب ورکوي

نشي، بلکې د نړۍ په کچه هم له نړيوالو هېوادونو سره په اړيکه کې دی، چې کارمندانو ته د ماسټري او دوکتورا په کچه د زدکړو زمينې برابرې کړي.

د افغانستان بانک د بشري سرچينو آمریت د راپورونو له مخې يوازې تيرو څلورو مياشتو کې ۱۷۰ تنو ته په داخل د بانک کې ښوونه او روزنه ورکړل شوې، او د دې ترڅنگ له ۱۰ خصوصي پوهنتونونو سره خبرې روانې دي، چې د افغانستان بانک کارمندانو ته د ظرفيت جوړونې او علمي کچې په لوړولو کې همکاري وکړي. دمگړی د افغانستان بانک يو شمير کارمندان د هېواد په دننه په خصوصي پوهنتونونو او همداراز له هېواد څخه بهر په زده کړو بوخت دي، چې راتلونکې ته به له لوړو ظرفيتونو او وړتياوو سره به بيرته د افغانستان بانک کې دندې ترسره کړي. □

هغو ادارو څخه دی چې پيره هڅه کوي خو د خپلو کارمندانو ظرفيت لوړکړي، چې کارمندان له اوسني مهال سره سم د ښو کارکولو جوگه شي.

دغه راز په دې غونډه کې د افغانستان بانک د بشري سرچينو لوی آمر ښاغلي بشرمل پسرلي هم د هېواد د اداراتو تر ټولو مهمه برخه بشري سرچينې وبللې او زياته کړه، چې د افغانستان بانک بشري سرچينو اداره په پام کې لري چې تر ۲۰۲۰ کاله پورې د افغانستان بانک اتيا سلنه کارمندان په لومړي سر کې ليسانس او بيا ماسټري او د دې ترڅنگ آن دوکتوراوې ولري.

محترم پسرلي وويل چې د افغانستان بانکدارۍ او مالي انستيتوت له افغانستان بانک سره همکار دی او دا همکاري دوام لري. د افغانستان بانک تل هڅه کړې، چې هاندونه د هېواد د ننه محدود

د افغانستان بانک، د افغانستان بانکداري او مالي انستيتوت (AIBF) په همکارۍ ۲۳ تنو کارمندانو ته په مالي برخه کې ښوونه او روزنه ورکړه، چې له ښوونې او روزنې وروسته يې خپلې تصديق پانې ترلاسه کړې.

په دې غونډه کې د افغانستان بانک لومړي مرستيال محترم واحدالله نوشير وويل: "د افغانستان بانکدارۍ او مالي انستيتوت تل هڅه کړې چې د بشري سرچينو د وړتياوو په لوړولو په برخه کې د افغانستان بانک له کارمندانو سره مرسته وکړي، چې ښه بيلگه يې دا ډول ورکشا پونه او ښوونيز کورسونه دي، چې د لنډ مهاله او اوږد مهال لپاره يې د ظرفيت جوړونې په موخه پرانيستي دي".

ښاغلي نوشير زياته کړه چې د هېواد تر ټولو لويه سرمايه، بشري سرچينې دي او د هېواد په کچه افغانستان بانک يو له

بانکي پورونو ته د لاسرسی لپاره د اسانتیا د رامنځ ته کولو په موخه درېمه بانکي او مالي غونډه جوړه شوه

سادات په همدې اړه ګډون کوونکو ته پرېزنتیشن وړاندې کړ.

د یادولو وړ ده چې په دې غونډه کې د افغانستان د اسلامي جمهوري ریاست او د اجرائیه ریاست استازو، د افغانستان د صنفی ټولني استازو، د سوداګرۍ او صنایعو اطاق استازو، د افغانستان د بانکونو ټولني رئیس، د پانګه اچوونکو ټولني مرستیال، د مالي شخړو د حل کمیسیون رئیس او د افغانستان بانک د بیلابیلو شعبو آمرینو هم ګډون کړی و. □

اجرا لپاره د اسانتیا د رامنځ ته کولو په موخه ځینې څیړنې تر کار لاندې دي خو ټول هغه شرکتونه او خلک چې په کوچنیو او لویو تشبثاتو کې پانګونه کوي په ډاډمنتیا سره له سوداګریزو بانکونو څخه پور ترلاسه کړي او د هېواد د اقتصاد د ودې او راغورځېدنې لپاره ترې زیاته ګټه پورته کړي.

په دې غونډه کې مالي خدمتونو ته د خلکو د لاسرسی عمومي آمر بناغلي میر احمد شکیب او د عامه اعتباراتو د ثبت دفتر آمر بناغلي ډاکټر سید عزیز الله

کابل، ۱۳۹۶ کال د غويي ۲۴ - د بانکي او مالي ډلې د تیرو غونډو په دوام کې درېمه غونډه د افغانستان بانک د دویم مرستیال بناغلي محمد قسیم رحيمي په مشرۍ جوړه شوه.

د افغانستان بانک دویم مرستیال بناغلي محمد قسیم رحيمي وویل چې بانکي او مالي خدمتونو په تېره بیا کوچنیو پورونو ته لاسرسی د هر وګړي حق دی او بنایي د هېوادوالو لپاره په ټول هېواد کې د کوچنیو پورونو زمینه برابره شي.

بناغلي رحيمي زیاته کړه چې د پور د

عملکرد سکتور مالی طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵

بوده که پس از علاوه نمودن کمک‌های کشورهای کمک رسان نشان دهندهٔ مازاد بودجوی بوده که ارزش آن به ۲۹.۱۷ میلیارد افغانی می‌رسد.

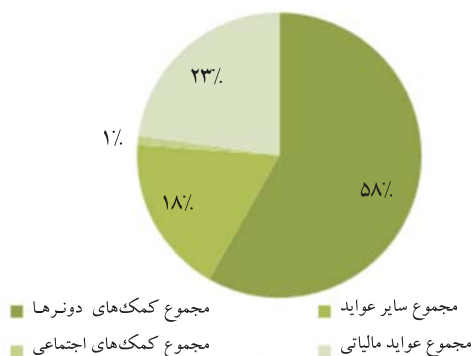
۳. جمع آوری عواید

عواید داخلی جمع شده در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵، افزایش قابل ملاحظهٔ ۶۹ درصدی را نشان می‌دهد که مجموع عواید جمع آوری شده، طی ربع تحت بررسی در مقایسه به ۲۸.۲۵ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۴ به ۴۷.۷۵ میلیارد افغانی افزایش یافته است. در عین زمان، طی شش ماه اول سال مالی ۱۳۹۵، مجموع عواید داخلی جمع شده از ۴۸.۷۸ میلیارد افغانی زمان مشابه سال گذشته به ۶۶.۵۸ میلیارد افغانی افزایش یافته است که این رقم افزایش ۳۶ درصدی را نشان می‌دهد.

باید متذکر شد که دلیل این روند مثبت در ربع دوم سال، روی دست گرفتن اصلاحات در سیستم جمع آوری عواید، گمرکات و مدیریت عواید بوده است.

گراف ۱.۵: ترکیب مجموع عواید طی ربع

دوم سال مالی ۱۳۹۵

منبع: وزارت مالیه / محاسبهٔ کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵، در مجموع عملکرد سکتور عامه مخصوصاً در بخش جمع آوری عواید از سوی دولت مطلوب بوده است.

به همین ترتیب، مصارف عمومی افغانستان، طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵ بدلیل ناامنی‌ها نامتوازن بوده که این امر باعث تضعیف سرمایه‌گذاری‌ها خصوصی گردیده، اجرای بودجه را کندتر ساخته و منجر به فرار سرمایه از کشور شده است. علاوه بر این، یکی از دلایل اساسی عوامل فوق پروسه طولانی تدارکات و تأخیر گزارش دهی از سوی نهادهای دولتی و تجاری گفته شده است. این فکتورها باعث بلند بردن مصارف عملیاتی شده که دولت را در عرصهٔ بدست آوردن ثبات مالی با چالش‌های جدی رو به رو ساخته است.

۱. نرخ اجرای بودجه

طی نیمهٔ اول سال مالی ۱۳۹۵، نرخ اجرای بودجهٔ اختصاصی از سوی دولت روند مشابه را در مقایسه با زمان مشابه سال گذشته نشان می‌دهد. نرخ اجرای بودجهٔ عادی (عملیاتی) در مقایسه با ۳۳ درصد زمان مشابه سال مالی ۱۳۹۴ به اندازهٔ ۳۶ درصد گزارش شده است که این رقم افزایش ۳ درصدی را نشان می‌دهد.

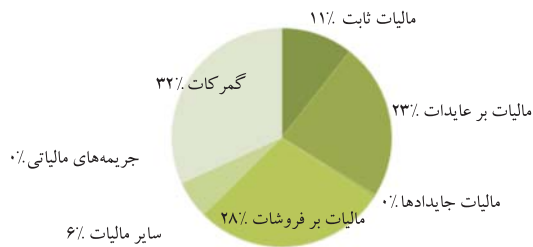
به همین ترتیب نرخ اجرای بودجهٔ انکشافی در مقایسه با ۲۰ درصد نرخ اجرای آن در اخیر ربع مشابه سال قبل به ۱۷ درصد کاهش گزارش شده است.

کاهش نرخ اجرای بودجهٔ اصلی به چندین عوامل نسبت داده شده است که مهم ترین آن تأخیر در تصویب بودجه و بدتر شدن وضعیت امنیتی در ولایات و کاهش کمک‌های کشورهای کمک رسان می‌باشد.

۲. کسر بودجه

بودجهٔ عمومی کشور قبل از کمک کشورهای کمک رسان، طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵ با کسر ۳۶.۸۱ میلیارد افغانی مواجه

گراف ۴.۵: ترکیب عواید مالیاتی

منبع: وزارت مالیه/ محاسبه کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

۲.۳.۵ عواید غیر مالیاتی

قسمت بزرگ عواید داخلی را عواید غیر مالیاتی تشکیل می‌دهد که در زمان تحت بررسی افزایش قابل ملاحظه ۱۶.۰۹ میلیارد افغانی را به ثبت رسانده است و ارزش آن در مقایسه با ۴.۳۴ میلیارد افغانی ربع مشابه سال گذشته، طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵ به ۲۰.۵۱ میلیارد افغانی می‌رسد. دلیل این افزایش چشمگیر اجراءات خوب فیس اداری، فروش اجناس و خدمات و حق الامتياز گفته شده است.

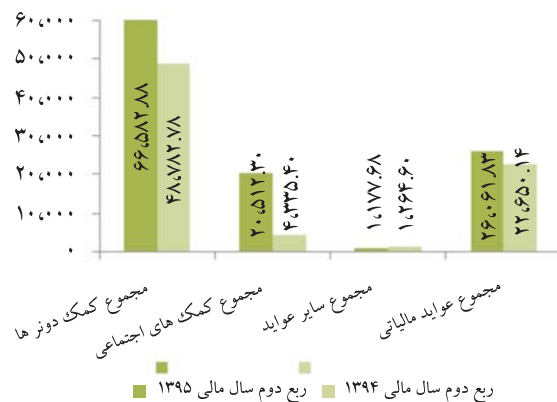
از سوی دیگر صنعت استخراجی، عواید متفرقه و عواید جایدادهاى سرمايوى که بخش عمده عواید غیر مالیاتی را تشکیل می‌دهند، در زمان تحت بررسی نسبت به ربع دوم سال مالی ۱۳۹۴ عملکرد ضعیف را نشان داده است.

در عین زمان، کمک‌های اجتماعی که تنها ۲ درصد عواید داخلی را می‌سازد، در زمان تحت بررسی کاهش ۷ درصدی را نشان می‌دهد. مجموع عواید جمع آوری شده در این بخش ۱.۱۸ میلیارد افغانی گفته شده که نسبت به ۱.۲۸ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۵ کاهش را می‌نمایاند.

۴. کمک‌های مالی کشور های دونه

دولت افغانستان از دونه‌های مختلف چون صندوق‌های وجهی و کمیته‌های بین المللی کمک‌های مالی را بمنظور تمويل برنامه‌های متنوع در هر دو بخش یعنی مصارف عملیاتی و انكشافی بدست می‌آورد. مجموع این کمک‌ها

گراف ۲.۵: مقایسه عواید عمومی، طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵

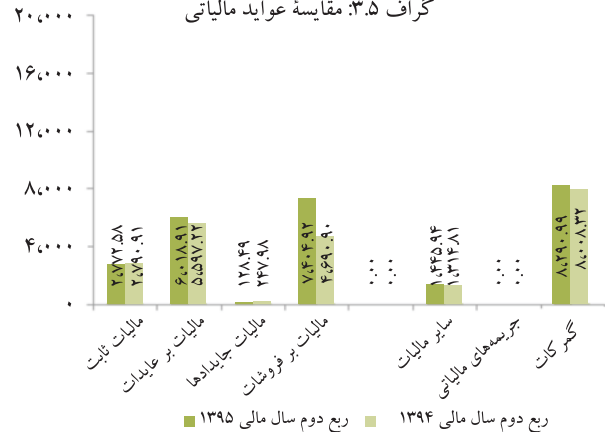
منبع: وزارت مالیه/ محاسبه کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

۱.۳.۵ عواید مالیاتی

مجموع عواید مالیاتی کشور در ربع تحت بررسی افزایش داشته است، براساس مبلغ جمع آوری شده، مجموع عواید مالیاتی از ۱۴.۶۴ میلیارد افغانی، طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵ به ۱۷.۷۷ میلیارد افغانی افزایش یافته است که این رقم افزایش ۲۱ درصدی یا ۳.۱۳ میلیارد افغانی را نشان می‌دهد.

به همین ترتیب، مجموع مالیات جمع آوری شده گمرکات، طی ربع تحت بررسی ۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد که ارزش آن از ۸.۰۱ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۴ به ۸.۲۹ میلیارد افغانی می‌رسد.

گراف ۳.۵: مقایسه عواید مالیاتی

منبع: وزارت مالیه/ محاسبه کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

طی سال مالی ۱۳۹۵ در مقایسه سال مالی ۱۳۹۴ افزایش داشته است.

مجموع کمک‌های انکشافی و عملیاتی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵ به ۶۶.۵۸ میلیارد افغانی می‌رسد که این رقم نسبت به ۴۸.۷۸ میلیارد افغانی سال مالی ۱۳۹۴ افزایش ۳۶ درصدی را نشان می‌دهد. به همین ترتیب، کمک‌های حصول شده تحت برنامه صندوق وجهی برای بازسازی افغانستان طی سال مالی ۱۳۹۵ به ۲۲.۶ میلیارد افغانی ثبت شده است که این رقم افزایش ۸۲ درصدی را نسبت به زمان مشابه سال مالی ۱۳۹۴ نشان می‌دهد. برخلاف کمک‌های حصول شده از صندوق وجهی نظم و قانون برای افغانستان در مقایسه با ۷.۲۱ میلیارد افغانی ربع مشابه سال گذشته، طی ربع بررسی به ۶.۵۶ میلیارد افغانی کاهش یافته که این رقم کاهش ۹ درصدی را نشان می‌دهد.

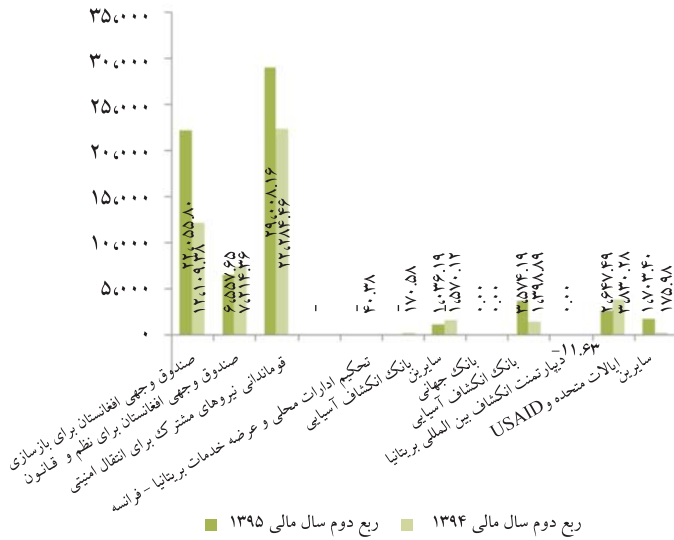
قابل یاد آور است که عواید داخلی کشور ۴۲ درصد مجموع بودجه اصلی کشور را تشکیل داده و ۵۸ درصد آن از طریق کمک‌های خارجی صورت می‌گیرد.

گراف ۵.۵: منابع تمویلی بودجه ملی طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵

منبع: وزارت مالیه/ محاسبه کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

گراف ۶.۵: مقایسه کمک‌های کشورهای دونه

منبع: وزارت مالیه/ محاسبه کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

۵. مصارف

مجموع مصارف در ربع تحت بررسی ۸۴.۵۷ میلیارد افغانی گزارش شده است که این رقم در مقایسه به مصارف ۸۲.۱۹ میلیارد افغانی زمان مشابه سال گذشته افزایش ۳ درصدی را نشان می‌دهد.

مصارف کنونی دولت از ۵۷.۱۶ میلیارد افغانی سال گذشته در زمان تحت بررسی به ۶۲.۰۶ میلیارد افغانی افزایش یافته که این رقم افزایش ۹ درصدی را می‌نمایاند.

در عین حال مصارف انکشافی از ۲۵.۰۳ میلیارد افغانی سال گذشته در زمان تحت بررسی به ۲۲.۵۰ میلیارد افغانی کاهش یافته است که کاهش قابل ملاحظه ۱۰ درصدی را نشان می‌دهد.

گراف ۷.۵: ترکیب مصارف عمومی دولت، طی ربع دوم سال مالی ۱۳۹۵

منبع: وزارت مالیه/ محاسبه کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

گزارش عملکرد کمیته بررسی داخلی د افغانستان بانک در سال مالی ۱۳۹۵

به اساس روش‌های حکومتداری خوب، شورای عالی د افغانستان بانک جهت اطمینان از اجراءات مؤثر امور اداری بایست دارای کمیته‌های تخصصی باشد. روی این اصل کمیته بررسی داخلی شد که متشکل از سه عضو غیر اجرایی بوده و توسط شورای عالی د افغانستان بانک تعیین می‌گردند.

کمیته بررسی داخلی روند گزارش‌دهی مالی د افغانستان بانک را به نیابت از شورای عالی مورد بررسی و مذاقه قرار میدهد. هیئت عامل د افغانستان بانک مسئول اجراءات، نظم و انسجام صورت حسابات مالی، مؤثریت گزارش‌دهی مالی، ارزیابی اثربخش گزارش‌دهی مالی و

کنترول داخلی می‌باشد. کمیته بررسی داخلی بانقش نظارتی که دارد، صورت حسابات بررسی شده د افغانستان بانک را مرور نموده و از لحاظ کیفی، اصول محاسبوی پذیرفته شده و معقولیت مورد بحث قرار می‌دهد.

کمیته بررسی داخلی طی سال مالی ۱۳۹۵ (۲۰۱۶ میلادی) مسئولیت خویش را در عرصه‌های مؤثریت کنترول داخلی، روش‌های سالم و شفاف گزارش‌دهی مالی، کارکرد بررس‌های داخلی مستقل، کارایی بررس‌های خارجی و همچنان رعایت قوانین و مقررات، طبق منشور کمیته بررسی ایفاء نموده است. پلان کاری سالانه بررسی داخلی بعد از

مرور مورد تأیید کمیته بررسی داخلی قرار گرفت و جهت اطمینان از استقلالیت عملکرد بررسی داخلی در قسمت افزودی مکافات ناظر کُل، کمیته بررسی داخلی تصمیم مقتضی اتخاذ نمود.

کمیته بررسی داخلی در سال مالی ۱۳۹۵ چهار مرتبه تشکیل داده که جلسات متذکره تحت ریاست محترم داکتر شاه محمد محرابی دایر گردیده است. جدول ذیل نشان‌دهنده اعضای کمیته بررسی داخلی می‌باشد.

اعضای کمیته	موقف	سطح تحصیلی و تجارب
شاه محمد محرابی	رئیس کمیته بررسی داخلی	داکتر اقتصاد، پروفسور و تألیف کننده چندین رساله تحقیقی
محمد یاسین عثمانی	عضو کمیته بررسی داخلی	ماستر در اداره عامه
عبدالغنی غوثی	عضو کمیته بررسی داخلی	داکتر اقتصاد
کترین فقیری	عضو کمیته بررسی داخلی	تجارب گسترده در امور مالی و تجارت

«

گزارشدهی مالی:-

آمر مالی و محاسبه گزارش مختصری کاری خویش را در رابطه به تهیه ماهانه بیلانس شیت مطابق قانون د افغانستان بانک به کمیته بررسی داخلی ارائه نمود. همچنان کمیته بررسی داخلی در قسمت تهیه صورت حسابات مالی مطابق سفارشات صندوق بین المللی پول (IMF) و کمیته بررسی مختصراً معلومات ارائه کرد که در نتیجه کمیته بررسی داخلی به آمر مالی و محاسبه د افغانستان بانک وظیفه سپرد تا پلان تفصیلی عصری سازی ۴ نماینده گی که در آنها سیستم (CBS) تطبیق نگریده است را ترتیب نماید. در ضمن کمیته بررسی داخلی موضوعات عمده حسابی و برسان خارجی را مورد بحث قرار داده و وظیفه سپرد که برای هر یک از آنها مطابق ستنردهای بین المللی گزارشدهی مالی (IFRS) راه حل مناسب دریابند. در ضمن برنامه ارتقای ظرفیت کارمندان آمریت مالی و محاسبه با کمیته بررسی داخلی در میان گذاشته شد که بر اساس آن به آمر مالی و محاسبه د افغانستان بانک در قسمت تهیه برنامه های آموزش محاسبه حرفوی هدایت داده شد تا پلان تفصیلی را در زمینه ترتیب برنامه ها آماده نماید.

کمیته بررسی داخلی در رابطه به تغییرات عمده در طرح تقاعد کارکنان که از پلان "امتیاز تعریف شده" به پلان "مشارکت غیر نقدی" تعریف شده، طی اپریل سال ۲۰۱۶ میلادی، وظیفه داده تا در مورد اقدام نماید.

در مورد انتقال منفعت به وزارت محترم مالیه مطابق به قانون د افغانستان بانک نیز صحبت و تبادل نظر صورت گرفته است

بررسی داخلی:-

وظایف کمیته بررسی مشمول نظارت از خدمات بررسی داخلی، آگاهی دهی از روند گزارش های مالی، سیستم کنترول داخلی و خطراتیکه متوجه د افغانستان بانک بوده، می باشد.

به منظور نظارت از کیفیت، شایستگی و همچنان کارایی مؤثر کنترول داخلی، کمیته بررسی بگونه منظم معلومات لازم را طی سال مالی ۱۳۹۵ از اداره ناظر کُل حصول و مورد مطالعه قرار داده است.

از اینکه پلان سالانه بررسی داخلی تا چه حد تطبیق شده، باید نتایج و گزارشات پیشرفت کاری بررسی داخلی که اساساً شامل بررسی صورت حسابات مالی، مرور پروژه های بحرانی ساختمانی و بررسی موارد خاص می باشد، مورد مطالعه قرار گیرد.

در اینجا اجراءات و عملکرد اداره ناظر کُل

(بررسی داخلی) در اخیر سال مالی ۱۳۹۵ قرار ذیل ارائه می گردد:

راه اندازی بررسی ۴۳ ساحه که ۶۲.۴ درصد ساحات پلان شده را تشکیل میدهد؛

بررسی ۸ ساحه که ۱۱.۶ درصد ساحات پلان شده را تشکیل میدهد، در جریان قرار دارد؛

راه اندازی بررسی ۱۰ ساحه که ۱۴.۵ درصد پلان را تشکیل میدهد، در نظر بود؛

بررسی ۵ ساحه که تشکیل دهنده ۷.۲ درصد ساحات پلان شده می باشد، نسبت نا امنی صورت نگرفت؛ و

تعقیب مستمر فیصله های شورای عالی و هیئت عامل د افغانستان بانک که ۴.۳ درصد پلان را تشکیل میدهد.

در مجموع طی گزارشات جداگانه از ۳۵۰ سفارش، بررسی تعقیبی ۲۱۱ سفارش صورت گرفته که در نتیجه معلوم شد که ۱۳۴ سفارش تطبیق گردیده است.

بررسی تکنالوژی معلوماتی بگونه حرفوی نسبت عدم موجودیت متخصصین در این عرصه راه اندازی نگردید و این موضوع با هیئت رهبری در میان گذاشته شد و فیصله بعمل آمد که تا ارزیابی مصونیت مدیریت تکنالوژی معلومات معطل قرار داده شود.

همچنان به تیم بررسی تکنالوژی معلوماتی

تقاضا نمود تا بررسی کامل و مفصل را انجام دهند؛

۳. ارزیابی تکنالوژی معلوماتی د افغانستان بانک از لحاظ کنترول مورد دیگری بود که روی آن تاکید صورت گرفت که بررسان خارجی سفارشات و نتایج ارزیابی شان را در آخرین جلسه حضور اعضای کمیته بررسی ارائه داشتند؛

۴. بررسان خارجی سفارشات خویش را با کمیته بررسی مطرح و از طریق کمیته بررسی به هیئت عامل د افغانستان بانک رسانیده شد تا اقدامات لازم را غرض از بین بردن ضعف کنترول در گزارشدهی مالی اتخاذ نمایند؛ و

۵. عقد نامه بررسان خارجی به جلسه کمیته بررسی تقدیم گردید که مورد بحث قرار گرفت. کمیته بررسی به اداره ناظر کُل هدایت داد که تطبیقات لازم را در عرصه تمام مشاهداتی که توسط بررسان خارجی برملا گردیده است را بشمول پلان تعقیبی در نظر گیرند. □

۱۳۹۵ کمیته بررسی داخلی به اهمیت سفارشات تیم ارزیابی حفاظت صندوق بین المللی پول اشاره نموده و اصرار کردن که آمریت مالی و محاسبه و اداره ناظر کُل تطبیق سفارشات متذکره را در اولویت کاری خویش قرار دهند.

بررسی خارجی:-

بررسی خارجی د افغانستان بانک مطابق قانون د افغانستان بانک و پالیسی انتخاب بررس خارجی کمپنی Young & Ernst Global Limited که دارای محاسبین خبره بوده برای مدت ۳ سال انتخاب گردید. بعد از مرور پروپوزل بررسان خارجی از طرف کمیته بررسی، سفارش گردید که شرکت متذکره به علت صراحت تجربه مرتبط به بررسی بانک مرکزی انتخاب گردند. کمیته بررسی از کارکنان پیشنهادی شرکت متذکره و فیس ارائه شده، رضایت نشان دادند.

در جریان سال کمیته بررسی ۳ مرتبه با بررسان خارجی تدویر جلسه نمود و روی موارد ذیل بحث های جداگانه صورت گرفت:

۱. پلان کاری بررسان خارجی از طرف کمیته بررسی مورد بحث قرار گرفته و جدول زمانی شان برای صورت حسابات مالی سال مالی ۱۳۹۴ نیز مرور گردید؛
۲. کمیته بررسی از بررسان خارجی

بررسان خارجی وظیفه سپرده شده است تا ارزیابی کامل خود را در زمینه انجام دهند، که این امر در عقدنامه میان د افغانستان بانک و کمپنی E&Y (بررس خارجی) گنجانیده شده است.

فیصدی تطبیق سفارشات بررسان مرور و در زمینه به اداره ناظر کُل هدایت لازم اصدار گردید.

به دلیل وضعیت نامناسب و چالش برانگیز امنیتی که بررسی داخل ساحوی بعضی ساحات امکان پذیر نبود، کمیته بررسی پروسیجر ارزیابی خارج ساحه که در برگیرنده پالیسی ارزیابی خودی می باشد را منظور نمود.

کمیته بررسی منشور کمیته بررسی داخلی را نهائی نموده و توسط شورای عالی د افغانستان بانک تأیید گردید.

تدویر جلسه با تیم ارزیابی حفاظت صندوق بین المللی پول:-

از طریق کنفرانس تلفونی با تیم صندوق بین المللی پول در رابطه به موقف های خالی کمیته بررسی بحث صورت گرفت، سمت های متذکره به علت استعفای اعضاء خالی گردید.

رئیس کمیته بررسی موضوع روند ارتباط بررسان خارجی با کمیته بررسی را به بحث گرفته و چگونگی استقلالیت کاری بررسان خارجی را تشریح نمود.

در جلسه اخیر کمیته بررسی طی سال مالی

د افغانی پیسې

کارول زموږ ملي وجیبه ده!

عبداللہ "بیدار"
دافغانستان بانک د ټولو ناظر اداره
آڈیت سوپروایزر

کار اخلي چې دا د وگړو ملي وجیبه هم ده، خو له بده مرغه چې زموږ هېوادوال په ځانگړی توگه د سرحدی ولایتونو او سیمو خلک په دې کې پاتې راغلي او په خپلو ورځنیو اقتصادي معاملو کې د بهرینو اسعارو (پاکستاني کلداری او ایرانی تومان) او داسې نورو اسعارو څخه گټه اخلي چې نه یوازې زموږ په کلتور، بلکې په اقتصاد باندې ډیری ناوړه اغیز شیندلی دی. که موږ وغواړو چې ښه او قوي اقتصاد ولرو، نو باید په خپلو ورځنیو راکړو او ورکړو کې د افغانی پیسې څخه

که پیسو ته وکتل شي ډیر اوږد تاریخ لري، بېلابیله پړاونه یې ترسره کړي چې په اوسنی ډول (کاغذ او سکې) شکل ته رارسیدلي او په ورځنی اقتصادي راکړو او ورکړو کې ترې گټه اخیستل کیږي. هر هېواد ځانته خپل ملی پیسې (پولی واحد) لري. هر څومره چې د یوه هېواد د پیسو ارزښت لوړ وي په هم هغه اندازه یې اقتصاد پیاوړی او د خلکو د ژوند کچه لوړه او هوساینې ته رسیدلی وي. د هر هېواد وگړي په خپلو ورځنیو راکړو او ورکړو کې د خپلو ملي پیسو څخه

د ملي پیسو تر څنګ د سیمې یو باثباته او ارزښت لرونکې پیسه ده.

په پای کې د ټولو هېوادوالو څخه غوښتنه کوم چې په خپلو ورځنیو اقتصادي راکړو او ورکړو کې د افغانۍ پیسې څخه ګټه واخلي او د دې تر څنګ تری په سمه توګه ساتنه هم وکړي، تر څو پیسې زر استهلاک او زړی نشي چې په دې سره د افغانیو د چاپ د لوړ لګښت مخنیوی وشي او له بل پلوه به افغانۍ خپل ثبات او ارزښت وساتي. □

ورکړي چې په دې سره کورنۍ صنعت له یو خوا پرمختګ کوي او له بل پلوه کارګرانو ته مزد په افغانیو ورکول کیږي او تولید شوی جنس هم په افغانۍ بازار ته وړاندې کیږي چې په دې سره د افغانۍ ثبات ساتل کیږي او اقتصادي وده هم رامنځته کیږي.

۳. په پیر او پلور کې د افغانیو کارول: ملي سوداګر دې ته اړه کول، تر څو بهرنیو هېوادونو څخه وارد شوي توکي په هېواد کې د ننه په پرچون پلورونکو په افغانیو وپلوري چې په دې سره پرچون پلورونکي اړ کیږي چې مشتریانو سره هم راکړه او ورکړه په افغانیو ترسره کړي.

۶. په افغانیو اعتماد جلبول: د تیرو څلورو لسيزو جګړو او بدبختیو له عمله افغانان په افغانیو څه نا څه بی باوره شوي. عامه وګړي داسې فکر کوي چې اوسنی مروجې پیسې (افغانۍ) کومه ځانګړې پښتوانه او اعتبار نلري چې په دې برخه کې د افغانستان بانک عام خلکو ته پوهاوی ورکړي چې افغانۍ د باور وړ او د هېواد مروجې پیسې دي.

۷. ثبات: د افغانیو په اړه بله مهمه خبره د افغانیو د مبادلي د نرخ ثبات ساتل دي. د افغانستان بانک هر ورومرو د معقول پولي سیاست د ترسره کولو سره هڅه کړې ده، څو د افغانیو د مبادلي نرخ ثابت وساتي، خو پکار ده چې لاهم د افغانیو د مبادلي په نرخ کې ثبات وساتل شي، تر څو عام خلک په دې پوه شي چې افغانۍ

ګټه واخلو تر څو یو قوي، باثباته او ارزښت لرونکې ملي پیسې ولرو. په دې اساس د افغانستان بانک ته پکار دی چې نورو ادارو به مرسته په داسې لارو او چارو باندې فکر وکړي ترڅو په راتلونکې کې په ټول هېواد کې په راکړو او ورکړو کې له افغانیو څخه ګټه واخیستل شي. د دې ترڅنګ هېوادوال هم باید په ځان باندې دا ومني چې افغانۍ زموږ ملي پیسې او ملي هویت دی او په خپلو ورځنیو اقتصادي معاملاتو کې تری ګټه واخلي او په ټول هېواد کې پرته د کوم قید او شرط څخه افغانیو په عام ډول وکاروي. د افغانستان بانک باید د نورو اقتصادي او امنیتي ارګانونو په مرسته لاندې ټکو ته پاملرنه وکړي، تر څو افغانۍ د خلکو تر منځ په عام ډول په اقتصادي راکړو او ورکړو کې وکارول شي.

۱: عامه پوهاوی: سره له دې چې د افغانستان بانک په دې هکله د بېلابېلو لارو او اېزارو څخه کار اخیستی، ترڅو هېوادوال وهڅوي چې خپلې افغانۍ وکاروي، خو پکار ده چې دا بانک لاهم د رسنیو او عامه پوهاوي له لارې خلکو ته د افغانۍ په اړه بشپړ معلومات ورکړي، تر څو دوی د افغانۍ په ارزښت پوه شي او په خپلو ورځنیو اقتصادي معاملاتو کې له افغانۍ پیسې څخه ګټه واخلي.

۲: صنعت ته وده ورکول: افغان دولت ته پکار ده چې کورنیو تولیداتو ته وده

د شاخص عدد Index Number څه ته وايي؟

لومړي برخه

ارزښت او یا هم دا چې د پیسو د پیر په ځواک کې هم ۱۰۰٪ کموالی رامنځته شوی دی.

که چیرې د دې موخې د ترلاسه کولو لپاره د یو توکي په بیه کې تغیر په پام کې ونیول شي او په وړاندې یې د پیسو ارزښت او یا هم د پیسو د پیر ځواک وسنجوو، په ښه توګه خپله موخه نشو ترلاسه کولای، د دې لپاره باید چې د پیسو په ارزښت او یا هم د پیر په ځواک کې د تغیر واقعي اندازه پیدا کړو، نو باید په لویه پیمانه توکي او یا هم خدمتونه په پام کې ونیول شي او بیا یې د پیسو په ارزښت او یا هم د پیر په ځواک کې رښتینی تغیر اندازه ترلاسه کړو.

همداراز د توکو او خدمتونو په بیو کې تغیر نیغ په نیغه نشو پرتله کولای.

د ساري په توګه: یو کیلو غوړي په ۹۰ افغانۍ او یو لیتر تیل په ۵۰ افغانۍ پلورل کیږي، د یاد شوو توکو بیې نیغ په نیغه نشو پرتله کولای، د دې لپاره چې یاد شوي توکي سره پرتله کړو نو په یو ټاکلي وخت کې د دې توکو په بیو کې د تغیر سلنه سنجوو چې دې سلنې ته د توکو د قیمتونو د عدد شاخص ویل کیږي او په دې توګه د سلنې دا منځنی تغیر د بیو په عمومي کچې کې د منځني تغیر اندازه «

څیړنې لاندې ونیول شي، بیا دې پایلې ته رسیږو چې د ټولو توکو او خدمتونو بیې په همغږي ډول تغیر نه خوري، دا په دې معنی چې د ځینو توکو بیه لوړیږي، د ځینو نورو ټیټیږي او د ځینو توکو بیه کیدای شي چې هیڅ تغیر و نه کړي. حتی که د ټولو توکو او خدمتونو په کچه کې تغیر په یو مسیر رامنځته شي بیا هم کیدای شي چې د ځینو توکو او خدمتونو د بیو په کچه کې ډیر لوی تغیر او په ځینو کې بیا کم تغیر رامنځته شي.

نو د شاخص عدد له هغه وسیلې څخه عبارت دی چې په مرسته یې د ټاکلو توکو او یا هم خدمتونو د بیو په کچه کې د قیمت منځني تغیر اندازه په ګوته کیږي.

او یا هم دا چې د شاخص عدد یو احصائیوي مشتق دی چې د پیسو په ارزښت کې د رامنځته شوي تغیر د اندازه کولو په موخه ترینه ګټه اخیستل کیږي او له هغه عدد څخه عبارت دی چې د یو ټاکلي وخت په پرتله په یو بل ټاکلي وخت کې د عین توکو او خدمتونو د منځني بیو په کچه کې د تغیر ترمنځ له اړیکې او څیړنې څخه استازیتوب کوي.

د ساري په توګه که چیرې په معلوم وخت کې د ټاکلو توکو او خدمتونو د بیو په منځني کچه کې ۱۰۰٪ لوړوالی رامنځته شي، ویلای شو چې د پیسو په

لومړی باید د پیسو ارزښت وپېژنو بیا د شاخص عدد وڅیړو.

د پیسو له ارزښت څخه موخه هغه مقدار توکي او یا هم خدمتونه دي چې په معلوم وخت او ځای کې د پیسو د یو واحد په وسیله پیرل کیږي، نو که چیرې یو پولي واحد د ډیرو توکو او خدمتونو د پیر ځواک ولري، نو ویل کیږي چې د توکو او خدمتونو په وړاندې د پولي واحد ارزښت لوړ دی او برعکس یې ارزښت هم ټیټ دی. نو په دې توګه ویلای شو چې د پیسو د ارزښت او د پیسو د پیر ځواک دواړه یو د بل مترادف اصطلاحات دي.

د پیسو ارزښت په اقتصاد کې د بیو له عمومي کچې سره معکوسه اړیکه لري، دا په دې معنی، کله چې د پیسو په ارزښت کې کموالی رامنځته کیږي، د بیو په عمومي کچه کې لوړوالی رامنځته کیږي او برعکس د بیو په عمومي کچه کې هم ټیټوالی رامنځته کیږي، په دې ډول د پیسو ارزښت او د بیو عمومي کچه یو د بل پر خلاف حرکت کوي.

د پیسو په ارزښت کې بدلون په ټوله کې د شاخص عدد په مرسته ترسره کیږي چې په لاندې ډول ترینه یادونه کوو:

په هر هېواد کې په لویه پیمانه توکي او خدمتونه د پلور په موخه عرضه کیږي، که چیرې په بازار کې د بیو کچه تر

۵. د اساس دورې ټاکل: د بيو د شاخص عدد د معلومولو په موخه بايد اساس کال په پام کې ونيول شي، خو د هغه له مخې د بيو په اندازه کې تغيير اندازه وسنجول شي، دا په دې معنی چې په يوه ټاکلي کال کې د بيو په پرتله په اوسني کال کې د بيو په کچه کې خومره بدلون رامنځته شوی دی؟

۶. د اوسطونو ټاکل: په دې برخه کې په جاري او اساس کال کې د ټاکل شوو توکو د بيو اوسطونه ټاکل کيږي، خو دلته بايد دا خبره په پام کې ونيول شي چې په اساس کال کې بايد هر وخت د بيو منځنۍ کچه ۱۰۰ وي نو که چيرې اوسط له ۱۰۰ لوړ وي نو دا د دې معنی ورکوي چې د بيو په عمومي کچه کې لوړوالی راغلی دی او برعکس يې ټيټوالی په گوته کوي.

۷. د وزن ټاکل: په دې برخه کې د هر ټاکلي او اړوند واحد په وړاندې د هغه د اهميت لپاره وزن ټاکل کيږي او هغه توکي لوړه درجه اخلي چې ډير اهميت ولري.

د ساري په توگه د آيس کریم، چاکليټ او خبناک شربتونو په پرتله اوږه، وريچې او غوړي بنسټيز توکي دي، نو له همدې امله د لوړ وزن لرونکي توکي گڼل کيږي، نو که چيرې د بنسټيزو توکو په بيو کې لوړوالی رامنځته کيږي او د ټولني غريب وگړي ډير اغيزمنوي. □

ادامه لری

لوري کارول کيږي چې د شاخص عدد ورته جوړيږي.

د ساري په توگه که د شاخص عدد د کورنيو د اوسيدو د لگښت په موخه جوړيږي، نو هغه توکی بايد وټاکل شي چې د کورنيو د ژوند کولو لپاره اړين گڼل کيږي.

۳. د بازارونو ټاکل: د شاخص د عدد جوړولو لپاره د بازارونو ټاکل هم خورا اړين گڼل کيږي او د هرې طبقې او يا هم وگړو د ژوند د لگښت معلومولو او يا هم دا چې د ځانگړو توکو د بيو د معلومولو لپاره بايد اړوند بازار د شاخص عدد د جوړولو په موخه وټاکل شي.

د ساري په توگه که چيرې د شاخص عدد په ټولنه کې د منځنۍ طبقې وگړو د ژوند د لگښت معلومولو په موخه جوړيږي نو هغه بازارونه بايد وټاکل شي چې د وگړو ياده طبقه د پيږودنې په موخه ورځي.

۴. د بيو اخيسته: د توکو او بازارونو د ټاکلو څخه وروسته راتلونکی گام د ټاکل شوو توکو د بيو په اړه د معلوماتو راټولول دي، ځکه له يوې خوا په بيلا بيلو بازارونو (ځينې وخت حتی په عين بازار) کې د توکو بيو په اندازه کې خورا لوی توپير شتون لري، له بلې خوا دا هم ناشوني گڼل کيږي چې له هر ځای او هر بازار څخه د ټاکل شوي توکي بيه واخيستل شي، نو په دې اړه بايد له بيلا بيلو ځايونو څخه د نمونې په توگه بيو واخيستل شي.

په گوته کوي چې د بيو د شاخص عدد په نوم ياديږي.

د شاخص عدد جوړول

د شاخص عدد جوړول خورا پيچلې پروسه ده او په تخنيکي ډول د شاخص عدد جوړولو لپاره د لاندې گامونو پورته کول اړين گڼل کيږي.

۱. د شاخص عدد موخه

۲. د توکو ټاکل

۳. د بازارونو ټاکل

۴. د بيو اخيسته

۵. د اساس دورې ټاکنه

۶. د اوسطونو ټاکل

۷. د وزن ټاکنه

چې له يادو شوو گامونو څخه په لنډ ډول بحث کوو

۱. د شاخص عدد موخه: د شاخص عدد د جوړولو په برخه کې تر ټولو اړين فکتور گڼل کيږي او نور ټول فکتورونه تر خپل اغيز لاندې راولي، که چيرې د شاخص عدد د پيدا کولو لپاره کومه موخه شتون ونه لري، بيا د نورو اړينو گامونو پورته کول هم بې گټې گڼل کيږي.

۲. د توکو ټاکل: د توکو ټاکل د شاخص عدد په موخې پورې تړاو لري که چيرې د شاخص عدد موخه د بيو د عمومي کچې معلومول وي، نو په لويه پيمانه توکي بايد وټاکل شي او هر توکی بايد د نورو عين توکو څخه استازيتوب وکړي، همدا راز هغه توکي بايد وټاکل شي چې په لويه پيمانه د هغو وگړو له

اولین مجلس رونمایی "پلان تداوم فعالیت د افغانستان بانک در حالات اضطرار" برگزار شد

و مالی به شکل عادی در سطح کشور تداوم داشته باشد.

باید یاد آور شد که پلان متذکره در حال حاضر بشکل مسوده بوده و پس از دریافت نظریات و پیشنهادات سازنده و سالم سایر شعبات ذیربط به غنای آن افزوده و جهت منظوری به شورای محترم عالی د افغانستان بانک پیشکش خواهد شد.

باید گفت که در این جلسه شماری از آمرین شعبات مختلف د افغانستان بانک نیز اشتراک نموده بودند. □

گام مؤثر و ارزشمند در راستای معیاری سازی سیستم مالی در کشور بیان نموده و از آمریت اداره خطرات مالی د افغانستان بانک در زمینه طرح و تهیه آن قدردانی نمود.

این پلان، د افغانستان بانک را قادر میسازد که در حالات و شرایط غیر نورمال بتواند فعالیت های اساسی و مهم خویش را بدون وقفه تداوم بخشیده تا نظام مالی کشور در کُل، دولت و سایر نهاد ها و مؤسساتی که با د افغانستان بانک ارتباط کاری دارند، صدمه ندیده و فعالیت ها و خدمات بانکی

اولین جلسه رونمایی "پلان تداوم فعالیت د افغانستان بانک در حالات اضطرار" بتاريخ ۵ ثور ۱۳۹۶ تحت ریاست محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم د افغانستان بانک تدویر یافت.

این پلان در همسویی با پلان استراتژیک چهار ساله د افغانستان بانک (۱۳۹۶ الی ۱۳۹۹) از جانب آمریت عمومی اداره خطرات تهیه و پیشکش گردید.

محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم د افغانستان بانک ایجاد پلان تداوم فعالیت د افغانستان بانک در حالات اضطراری را

نشستی به منظور ثبت و اشاعه دارایی های کارمندان عالی رتبه د افغانستان بانک تدویر یافت

محترم معاون دوم د افغانستان بانک د ادامه سخنانش افزود که هیئت رهبری د افغانستان بانک برای از بین بردن فساد مالی و اداری همواره سعی و تلاش کرده و مصمم است تا در جهت ایجاد یک اداره جمعی سالم و عاری از فساد مالی و اداری از هیچ نوع کوشش دریغ ننماید. □

افغانستان بانک در برنامه که به همین منظور در تالار کنفرانس های د افغانستان بانک راه اندازی شده بود، ضمن اشاره به آغاز پروسه یادشده گفت که شفافیت و حساب دهی اصل مهم در آجدای کاری د افغانستان بانک می باشد.

محترم رحیمی از این اقدام اداره عالی مبارزه با فساد اداری استقبال بعمل آورده و آنرا یک گام مثبت و مؤثر در راستای مبارزه و محو فساد مالی و اداری در کشور عنوان نمود.

به سلسله ثبت و اشاعه دارایی های کارمندان عالی رتبه دولت جمهوری اسلامی افغانستان، بتاريخ ۴ ثور ۱۳۹۶ پروسه ثبت دارایی های شماری از کارمندان عالی رتبه د افغانستان بانک در حضور داشت محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم د افغانستان بانک و هیئت محترم ریاست ثبت و رسیدگی به دارایی های اداره عالی مبارزه علیه فساد اداری صورت گرفت.

محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم د

د ورېښمو لارې جوړیدل به اقتصادي وده پیاوړې کړي

سوداگریزو مرکزونو سره وصل او د پرمختګ، ترقۍ لپاره به لاره هواره کړي. د ورېښمو سوداگریزه لاره د چین د جیانګسو ولایت د هایمن شار د قزاقستان او ازبکستان له لارې د هېواد حیرتانو او هلته له ریل پټلۍ سره نښلوي، چې د سوداګرۍ لپاره خورا اسانه او کم لګښته لار ګڼل کېږي.

د ورېښمو لار رغونه به افغانستان له سیمې سره نږدې کړي او د صادراتو او وارداتو پرزیاتیدو به هم مثبت اغیز وکړي او د دې ترڅنګ به د نړیوالو هېوادونو ترڅنګ د افغانستان ګاونډي هېوادونه وهڅوي، چې د ترهګرو د رالیولو پرځای د افغانستان له سوداګریز موقیعت څخه ګټه پورته کړي او خپل تولیدونکي توکې ټولې نړۍ ته صادر کړي.

که څه هم د ورېښمو لار د افغانستان

ټولې اقتصادي راکړې او ورکړې په دوو اصلونو ولاړې دي، سیمه ایزه همکاري او د هېوادونو ترمنځ د اړیکو پراختیا، چې د ورېښمو لار په رغیدو سره به دا دواړه اصلونه خپل ځای ځای کې پیدا کړي او د پرمختګ لپاره به لارې چارې برابرې شي.

دمګرۍ یوځل بیا نړیوال په دې ارزښت پوهیدلي او هوډ یې کړی چې په افغانستان کې د سولې او ثبات په ټینګیدو سره افغانستان د نړۍ د وصل په توګه وکاروي.

که چېرې افغانستان خپل ترانزیتی ځای ته ورسیري، د نړۍ د سوداګریز پله حیثیت به خپل کړی، ښایې ډیر ژر تلپاتې سولې او ثبات ته لاره ومومي.

د چین او افغانستان ولسمشرانو هم اعلان کړی دی، چې د ورېښمو لارې جوړیدل به د سیمې هېوادونه له نړیوالو

د ورېښمو لار هغه سوداګریزه لاره ده چې سویلي آسیا له منځنۍ او لویدځې آسیا او همداراز له اروپا او افریقا سره نښلوي. دا لاره تر ۱۵ میلادي پېړۍ پورې کابو ۱۷ سوه کاله د سوداګرۍ لپاره د نړۍ ترټولو مهمو او ارزښتناکه لارو څخه شمیرل کیدله.

افغانستان د چین له مهمو او با ارزښته ګاونډیانو څخه شمیرل کېږي، ځکه په خپل طلايې جغرافیایي موقیعت سره د آسیا زړه په نامه یادېږي او پخوا زمانه کې د سویل ختیځې او لویدیځې آسیا په نښلولو کې ځانګړی اهمیت درلود.

د رسنیزو راپورونو پر بنسټ اوس مهال چین د ورېښمو لارې جوړیدو په موخه ۴۰ میلیارده ډالر ځانګړي کړي دي او لدې رغونې سره به دواړه هېوادونه افغانستان او چین د پرمختګ او اقتصادي ودې په ګډۍ کېښي.

خوندي فضا کې خپلې پانگې اچونې ته دوام ورکړي.

د ورېښمو لارې جوړیدل په منځ مهاله توگه د امریکا متحده ایالاتو په گټه هم ده، ځکه کیدلي شي د دې لارې په جوړیدو سره د افغانستان گاونډي هېوادونه لدغه هېواد سره خپلې اړیکې پراخه او پرځای یې د خامو توکو د صادرولو او واردولو لپاره افغانستان څخه د اقتصادي پله په توگه گټه واخلي.

دا په داسې حال کې ده چې افغانستان یو کرنیز او ترڅنګ یې د طبیعي زیرمو لرونکی هېواد دی، چې د بهرنیو پانگه اچونکو په پانگې اچونې سره کیدلی شي، بډایه او سوداګریزو هېوادونو لپاره اومه توکي برابر کړي، دا چې ولې تردې مهاله د افغانستان له طبیعي زیرمو څخه گټه نه ده اخیستل شوې، تر ټولو لوی لامل یې نا امنی، وړتیاوو کموالی او د سوداګریزو لارو نشتوالی دی چې د ورېښمو لارې په رغیدو سره به دا ستونزې هم هوارې شي. □

حمیدالله فیضي

مخې دغه هېواد په یوه کال کې نړیوالو هېوادونو سره ۴ سوه میلیاردو ډالرو په ارزښت اقتصادي راکړې او ورکړې لري. په تیرو وختونو کې د ورېښمو لار د افغانستان لپاره د عاید وړ سوداګریزه کرښه شمیرل کیدله، خو له ۱۵ میلادي پېړۍ را په دې خوا د سوداګرۍ پرمخ تړلې ده او ډیری افغانان اوس مهال د دې لارې پرانیستنه د افغانستان د روانې کښالې حل لاره بولي.

که په واقعیت کې د ورېښمو لار بیرته په عصري ډول ورغول شي او د موټرو او ریل پټلۍ تګ راتګ لپاره وکارول شي، له اروپا څخه به په ډیره ارزانه بیه آسیایي هېوادونو ته توکي واستول شي.

د ورېښمو لارې په جوړیدو سره به ترانسپورتي لگښتونه یو پر درې کم شي او د اروپا او آسیا ترمنځ به سوداګریزه راکړه او ورکړه ښه وده وکړي.

افغانستان د طبیعي زیرمو له پلوه یو شتمن هېواد بلل کيږي او شاوخوا د درې ترلیون ډالرو په ارزښت ځمکنۍ زیرمې لري او د دې ترڅنګ په زړه پورې جغرافیایي موقعیت یې دا هېواد له اوسني حالت څخه ژغورلی شي.

په افغانستان کې د طبیعي زیرمو او کرنیزو توکو څخه د ښې گټې اخیستنې لپاره باید مېرته ترانسپورتي امکانات برابر شي، خو نړیوال هم په افغانستان کې د پانگه اچونې لپاره زړه ښه کړي او په

لپاره اقتصادي او ترانزیتی گټې لري، خو د دې ترڅنګ چین هم د آسیایي هېوادونو ترڅنګ له اروپا او افریقا سره نښلوي او په سوداګریز تګ راتګ کې به آسانتیاوې رامنځته کړي.

ویل کيږي د ورېښمو لار د افغانستان او چین له سختو غرنیزو سیمو څخه تیريږي او واخان غرنۍ سیمه د افغانستان له نورو سیمو سره نښلوي، خو د تکنالوژي په پرمختګ سره کیدلي شي په ځینو سیمو کې له تونلونو څخه گټه پورته شي او په عصري وسایلو په کمه موده کې دا پروژه بشپړه شي.

چین په دې اند دی چې د ورېښمو لارې بیاخلي جوړیدا به په اقتصادي او سیاسي برخه کې خپل مثبت اغیز وښیندي او له افغانستان څخه تیریدل به یې د بیکارۍ په له منځه وړلو کې مثبت اغیز وکړي.

افغانستان کولی شي لدې لارې ټولې نړۍ ته صادرات او واردات ولري، ځکه اوس مهال ډیری واردات او صادرات یوازې د هوا له لارې دي، چې ډیر گران پریوځي او ولسونه یې د گټې اخیستنې لپاره په چټکۍ نه درومي.

که چیرې چین د سیمې له هېوادونو سره وصل کيږي، د چین په شمول به د دغو هېوادونو کې اقتصادي مثبت بدلون رامنځته شي، ځکه د آسیایي هېوادونو تر ټولو ستر سوداګریز شریک چین دی او په کابل کې د چین د سفارت د راپور له

جمهور رئیس جلالتماب محمد اشرف غني د يکاولنگ - دره
صوف سرک جوړولو کار پرانیست

د افغانستان د اسلامي جمهوریت جمهور رئیس جلالتماب
محمد اشرف غني د ۱۳۹۶ کال د غويي په ۲۸ نیټه د لوړپوړي
دولتي پلاوي په مشرۍ د يکاولنگ - دره صوف سرک د کار
د پرانیستې په موخه باميانو ولايت ته سفر وکړ او د دې پروژې
کار يې رسماً پرانیست.

په هغو مراسمو کې چې په همدې موخه ترسره شول، د
افغانستان د اسلامي جمهوریت جمهور رئیس محترم محمد
اشرف غني دغو مراسمو ته د وينا پرمهال د مرکزي سيمو
خلکو په ځانگړي ډول د باميانو اوسېدونکو ته د يکاولنگ-دره
صوف سرک د کار د پرانیستې مبارکي وويله او زیاته يې کړه:
نن مونږ د يوه نه راستنېدونکي بدلون شاهدان يوو.

محترم جمهور رئیس څرگنده کړه د دې پروژې په پلي کېدو
سره به د مرکزي سيمو نورې برخې د غرونو او طبيعت پورې
تړلې نه وي او د نن ورځې تحول، لسيزې او سلیزې راتلونکو
نسلونو ته گټه رسوي.

محترم جمهور رئیس زیاته کړه، د مرکزي سيمو خلکو د تېرو
شپېتو کالو غوښتنې به تر راتلونکو درې کالو پورې عملي او
گټه اخیستنې ته وسپارل شي. هغه وويل، زمونږ ژمنې خبرې نه
بلکې عمل دی او تاریخ به په دې برخه کې قضاوت وکړي.

محترم جمهور رئیس يکاولنگ-دره صوف پروژه ملي او د
افغانستان د ټولو خلکو شريکه وگڼله، وې ويل چې د دې
پروژې په عملي کېدو سره نه يوازې د مرکزي سيمو شريانونه
خلاصیږي، بلکې مرکزي ولايتونه به په متحرک زړه بدل شي.
د هېواد محترم جمهور رئیس دې ته په اشارې چې د باميانو
ولايت خلکو شهامت، سربښندنې او صبر بې سارې دی
وويل ډېر ژر به ۲۲۰ کيلو ولټه برېښنا دا ولايت روښانه کړي.
د باميانو ولايت خلک له فکري پلوه روښانه دي او د برېښنايي
انرژي په تامین سره به يې کورونه هم روښانه شي.

هغه زیاته کړه، دولت خلکو ته حساب ورکونکی دی او مونږ
باید د خلکو د مشروع هېلو او غوښتنو پوره کولو ته د همت
ملا وتړو.

د ويلو ده چې د هېواد مرکزي سيمو کې د يکاولنگ-دره

«

بتاریخ ۱۷ می در یونان اعتصاب سراسری اعلام شده و انتظار می‌رود سیستم‌های حمل و نقل و خدمات عمومی با اختلال مواجه شوند.

یونان به دنبال دریافت اعتبارهای جدیدی از سوی این اعتباردهندگان است. دولت یونان امیدوار است که وام جدید در نشست وزیران اقتصاد کشورهای منطقه اقتصادی یورو در ۲۲ می تصویب شود. کارشناسان می‌گویند رکود یونان ناشی از ابهام و بلاتکلیفی در مورد دریافت وام جدید است.

این کارشناسان در عین حال انتظار دارند رشد اقتصادی یونان امسال به ۲.۶ درصد برسد. براساس آمار منتشر شده توسط دولت یونان، اقتصاد این کشور در دوره سه ماهه آخر سال ۲۰۰۸ وارد رکود شد و اقتصاد این کشور به استثنای رشد بسیار اندک در سال ۲۰۱۴، تا سال ۲۰۱۵ همچنان گرفتار رشد منفی بود. □

منبع: بی بی سی ۱۷ می ۲۰۱۷

صوف سرک جوړولو کار او پروژو ډیزاین د ۱۸۰ کیلو متره، یکاولنگ - کندهار سرک ۵۵۰ کیلو متره، دوشي-بامیان سرک ۱۵۲ کیلو متره، گردن دېوال سرک په خو برخو کې ۴۰ او ۶۰ کیلو متره، میدان- بامیانو سرک، نیلي ورس- پنجاب سرک، قره باغ - جاغوري سرک، جلریز-سنگلاخ سرک، اسپیلان-میرامور سرک او د نیلي ښار داخلي سرکونه تر لاس لاندې دي.

منبع: د افغانستان اسلامی جمهوری ریاست ویب پاڼه / ۲۸ غویی ۱۳۹۶

یونان بار دیگر وارد رکود شد

آمارهای رسمی نشان می‌دهند که یونان برای اولین بار از سال ۲۰۱۲ میلادی بار دیگر وارد رکود شده است.

تولید ناخالص داخلی یونان در سه ماه اول سال جاری یک دهم درصد کاهش داشته است. این تولید در سه ماه آخر سال ۲۰۱۶ میلادی هم با کاهش ۱.۲ درصدی روبه‌رو شد. انتشار این آمار زمانی صورت می‌گیرد که اتحادیه‌های یونان در اعتراض به افزایش مالیات و کم کردن مزایای بازنشستگی از سوی اعتباردهندگان بین‌المللی دو روز اعلام اعتصاب کرده‌اند.

مختصری در مورد اوراق مشتقه (Derivatives)

محبوب الله شریفی

مسئول خطرات آمریت عملیات بازار

قالب یک تشکیل متمرکز قرار داشته باشند. عموماً بورس های کالایی را در مقابل بورس های اوراق بهادار تعریف می کنند. به عبارتی، هر آن چیزی که در زمینه ۱- فلزات و مواد معدنی (معدن)، ۲- انرژی (نفت و ...) و ۳- محصولات زراعتی مورد مبادله قرار می گیرد، در زمره بورس کالایی می گنجد.

۳- بازار فرا بورسی

Over-the-counter (OTC) معاملات فرا بورسی (خارج از بورس) نوعی معامله جایگزین است که به شبکه معامله گرانی که بطور حضوری با یکدیگر ملاقات نمی کنند و از طریق تلفون و کمپیوتر با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند،

وارد بازار می شوند، یکسان است. قیمت های بورس به شکل سیستم حراج مستمر توسط کارگزارانی که از طرف مشتریان، شرکت ها یا خودشان فعالیت می کنند، تعیین می گردد. این سیستم حراج منجر به ایجاد و پذیرش وسیع قیمت مرجع در خصوص سهام عرضه شده گردیده و به «کشف قیمت» معروف است. باید توجه داشت که بورس برای خود موقعیت معاملاتی تعیین نمی کند و برای داشتن موقعیت معاملاتی نیز به افراد توصیه خاصی نمی کند. مسئولیت بورس این است که به عنوان ناظر بازار، معاملات را سالم و منظم نماید. همچنین، تمام بورس ها دارای قوانین منظم و مدون بوده و از هویت و موقعیت معاملاتی افراد باخبر هستند. اعضای که قوانین بورس را زیر پا کنند، متحمل جریمه یا مشمول مجازات دیگر خواهند شد.

۲- بورس کالا

بورس کالا (Commodity Exchange) یک بازار متشکل و سازمان یافته است که در آن بطور منظم کالای معینی با ساز و کاری خاص مورد معامله قرار می گیرد. امروز طبقه بندی های متعددی برای یک بورس کالایی وجود دارد، اما گسترش بازارهای بخش مالی و حقیقی اقتصاد سبب شده چندین نوع از بورس ها در

ابزار مشتقه (Derivatives) یک بحث جامع بوده که در یک دستگاه تولیدی نقش بسیار مهمی ایفاء می کنند. پوشش خطر دستگاه های تولیدی، کاهش هزینه های تأمین مالی، افزایش بازده دارایی ها، تعدیل سریع ساختار جریان نقدی دارایی ها برای انطباق بیشتر با وضعیت شرکت در بازار و معافیت های مالیاتی را می توان از این موارد برشمرد. انواع اصلی قراردادهای مشتقه شامل قراردادهای آتی (Futures)، قراردادهای اختیار معامله (Options) و قراردادهای تاخت (Swaps) می باشند. البته هر یک از موارد ذکر شده دارای انواع مختلفی هستند که با توجه به شرایط بازار و استراتژی فرد یا شرکت برای پوشش خطر می توانند مورد استفاده قرار گیرند. همچنین از ترکیب دو یا چند قرارداد مشتقه، مشتقات جدیدی به وجود می آیند که هر کدام با توجه به شرایط بازارهای مالی، کارکرد خود را خواهند داشت.

مکان های انجام معاملات قراردادهای مشتقه:

۱. بورس اوراق بهادار

بورس به عنوان مکانی مرکزی برای انجام معاملات خریداران و فروشندگان است. قراردادهای در بورس به شیوه استاندارد بوده و قیمت های مربوطه، برای تمام کسانی که

عنوان وجه تضمین حسن انجام قرارداد می سپارند. برخی از قراردادهای آتی قابل معامله و واگذاری به دیگران در بورس (بازار دست دوم) هستند. بنابراین این نوع قراردادهای به عنوان ابزار سفته بازی (معاملات احتکاری) نیز مورد استفاده قرار می گیرند.

۲- پیمان آتی (Forward Contracts): قراردادی است که در آن دو طرف تعهد می کنند که در یک تاریخ مشخص (توافقی است طبق ضوابط بازار غیر رسمی بورس) یا یک قیمت مشخص (توافقی است طبق ضوابط بازار غیر رسمی بورس) یک کالا با کیفیت مشخص (توافقی است طبق ضوابط بازار غیر رسمی) را مبادله کنند. در این قرارداد دو طرف متعهد هستند که طبق ضوابط قرارداد عمل کنند. خریدار معمولاً نگران است که قیمت کالا در آینده بالا رود و فروشنده نگران است که قیمت کالا ثابت مانده یا پائین بیاید.

این قراردادها در بازارهای غیررسمی یا خارج از بورس صورت می گیرند و معمولاً به علت اعتبار بالای دو طرف معامله کل مبلغ در زمان تحویل کالا در سررسید پرداخت می شود.

۳- قراردادهای معاوضه ای (Swap Contracts): قراردادی است که در آن دو طرف متعهد هستند که برای مدت مشخص (توافقی است)، دو دارایی یا منافع حاصله از دو دارایی را با کیفیت مشخص (توافقی است) به نسبت تعیین

۳- بازار معاملاتی بهینه:

این بازار معاملاتی، ترکیبی از دو بازار قبلاً تذکره رفته بوده و معامله گر بر اساس آنها به معاملات الکترونیکی می پردازد. معامله گر قیمت خرید و فروش خود را به اطلاع فعالان بازار می رساند. معامله گر در این شکل معامله به عنوان طرف معامله در هر قرارداد عمل می کند، بنابراین نصف ریسک اعتباری (نوسانات منفی در قیمت) در بازار به او بر می گردد.

ابزار مالی (Derivatives)

۱- قرارداد آتی (Futures Contracts): قراردادی است که در آن دو طرف تعهد می کنند که در یک تاریخ مشخص (تعیین شده طبق ضوابط بازار رسمی بورس) و با یک قیمت مشخص (تعیین شده طبق ضوابط بازار رسمی بورس) یک کالا با کیفیت مشخص (تعیین شده طبق ضوابط بازار رسمی بورس) را مبادله نمایند. در این قرارداد دو طرف متعهد هستند که طبق ضوابط قرارداد عمل کنند. خریدار معمولاً نگران است که قیمت کالا در آینده بالا رود و فروشنده نگران است که قیمت کالا ثابت مانده یا پائین بیاید. این قراردادها در بازارهای رسمی یا بورس صورت می گیرند و به نوعی خطر ناشی از نوسانهای شدید قیمت کالا در آینده را کاهش می دهند. در این نوع قرارداد، پول کالای مورد معامله تا زمان تحویل پرداخت نمی شود، ولی هر دو طرف معامله جهت حسن انجام معامله هنگام عقد قرارداد، ودیعه ای به اتاق پایاپای به

اطلاق می شود. معاملات مذکور اغلب بین مؤسسات مالی انجام می شود، همچنین می تواند به عنوان ابزار رایج میان بازارسازان محسوب گردد. تمام سخنان معامله گران پشت تلفون ضبط می شود تا چنانچه اختلافی بین معامله گران رخ دهد، به آن استناد شود. خریدار و فروشنده می توانند نحوه قراردادهای معامله شده در بازارهای فرابورسی (OTC) را به دلخواه خود در آورند، بنابراین نیازی نیست که شرایط قرارداد عیناً مشابه آنچه در بورس عمل می شود، تعیین گردد.

در جهان سه نوع بازار فرا بورسی وجود دارد:

۱- بازار معاملاتی سنتی:

در این بازار معامله گران به عنوان بازارساز، قیمت خرید و فروش خود را اعلام می کنند. معامله گران قیمت های خود را پیشنهاد داده و قیمت قابل اجراء از طریق تلفون مذاکره شده یا برخی اوقات از طریق سایت های اینترنتی اعلام می شود. این گونه معاملات، معامله دو طرفه نامیده می شوند، زیرا دو طرف معامله از قیمتی که در یک مقطع زمانی توسط تلفون ارائه می شود، مطلع می گردند.

۲- بازار معاملاتی الکترونیکی:

این بازار تقریباً شبیه معاملات الکترونیکی در بورس است؛ اما به این دلیل بازارهای فرابورسی خوانده می شود که از استندرد کمتری برخوردار بوده و فاقد قرارداد طراحی شده و معاملات مشتقه شفاف است.

شده، معاوضه کنند. پس از سررسید قرارداد دو دارایی یا منافع این دو دارایی به صاحبان اولیه آنها برمی گردد. این دارایی ها می توانند فیزیکی مثل گندم، طلا، نفت، چوب و غیره یا مالی مثل اوراق قرضه، مشارکت، وام و غیره باشند. در این قرارداد دو طرف متعهد هستند که طبق ضوابط قرارداد عمل کنند. این قرارداد به صورت غیررسمی (خارج از بورس) صورت می گیرد.

۴- قراردادهای اختیاری

(Option Contracts)

الف) اختیار خرید (Call Option): قراردادی است که صاحب اختیار (خریدار اختیار خرید) پس از پرداخت مبلغی مشخص (تعیین شده توسط بازار رسمی بورس) به فروشنده اختیار، این حق را پیدا می کند که تا زمان مشخص (تعیین شده توسط بازار رسمی بورس)، دارایی رسمی مشخص را با کیفیت مشخص با قیمت مشخص (تعیین شده توسط بازار رسمی بورس) اگر بخواهد از فروشنده اختیار، خریداری کند؛ این تنها یک حق یا امتیاز خرید است نه اجبار. فروشنده اختیار خرید تا زمانی که خریدار اختیار خرید حق خود را اجراء نکرده، هیچ تعهدی در این قرارداد ندارد. زمانی که خریدار اختیار خرید حق خود را اجراء کند، فروشنده اختیار خرید مجبور است تا تعهد را طبق قرارداد انجام دهد. به عبارت دیگر، خریدار اختیار خرید دارای یک حق است و فروشنده اختیار خرید در

زمان اجرای این حق دارای تعهد می شود، این یک نوع تعهد احتمالی برای فروشنده اختیار خرید محسوب می شود. صاحب اختیار خرید (خریدار) فکر می کند که قیمت دارایی بالا می رود و فروشنده اختیار خرید فکر می کند که قیمت دارایی پائین می آید. این قرارداد به صورت رسمی در بورس های دنیا به روی دارایی های واقعی و مالی معامله می شوند. اگر صاحب اختیار به دلیل قیمت های بازار، از حق خود استفاده کند، حالتی ایجاد می شود که به آن درون پولی (in The money) اطلاق می شود.

ب) اختیار فروش (Put option):

قراردادی است که صاحب اختیار (خریدار اختیار فروش) پس از پرداخت مبلغی مشخص (تعیین شده توسط بازار رسمی بورس) به فروشنده اختیار این حق را پیدا می کند که تا زمان مشخص (تعیین شده توسط بازار رسمی بورس) دارایی مشخص را با کیفیتی مشخص با قیمت مشخص (تعیین شده توسط بازار رسمی بورس) اگر بخواهد به فروشنده اختیار بفروشد. این تنها یک حق یا امتیاز فروش است نه اجبار. فروشنده اختیار فروش تا زمانی که خریدار اختیار فروش حق خود را اجراء نکرده، هیچ تعهدی در این قرارداد ندارد. زمانی که خریدار اختیار فروش حق خود را اجراء کند، فروشنده اختیار فروش اجبار دارد که تعهد را طبق قرارداد انجام دهد. به عبارت دیگر، خریدار اختیار فروش دارای یک

حق است و فروشنده اختیار فروش در زمان اجرای این حق دارای تعهد می شود؛ این یک نوع تعهد احتمالی برای فروشنده اختیار فروش محسوب می شود. صاحب اختیار فروش (خریدار) فکر می کند که قیمت دارایی پائین می رود و فروشنده اختیار فروش فکر می کند که قیمت دارایی بالا می رود. این قراردادها به صورت رسمی در بورس های دنیا به روی دارایی های فیزیکی و مالی معامله می شوند.

اگر قرارداد اختیار معامله به گونه ای بسته شود که دارنده برگه بتواند در هر زمان (پیش از سر رسید نهایی) از حق خود استفاده کند، آن را «اوراق امریکایی» و اگر در برگ قرارداد این جمله قید شده باشد که دارنده تنها در زمان انقضا می تواند از آن حق استفاده کند، آن را «اوراق اروپایی» می نامند. گواهی اختیار معامله قابل معامله در بازار دست دوم (بورس) نیز است. □
منابع:

1. <http://donya-e-eqtasad.com>
Derivatives principles and practice
2. Second Edition
by Rangarajan K.Sundaram/Sanjiv
R. Das

تاریخچه و مزایای استفاده از کارت های اعتباری هوشمند

کارت هوشمند در حقیقت یک کمپیوتر کوچک بوده که می تواند اطلاعات روی کارت را اضافه، تغییر، حذف و مدیریت نماید. این نوع کارت برای اولین بار توسط یک فرد فرانسوی بنام رولا مورنو در سال ۱۹۷۴ اختراع شد، بعداً شرکت های بنام های Bull, Motrola, Honeywell در این عرصه به فعالیت آغاز نمودند. در نتیجه فعالیت آنها در سال ۱۹۷۹ اولین کارت هوشمند ساخته شد و

این کارت ها در سال ۱۹۸۶ به شکل ملی در فرانسه مورد استفاده قرار گرفت. به تعقیب آن در اوایل دهه ۹۰ میلادی استفاده از کارت های هوشمند در سایر کشورها ترویج یافته و به تدریج کاربردهای جدید در آن گنجانیده شد.

کارت اعتباری که یک کارت پلاستیکی است، معمولاً روی آن نام دارنده کارت و شماره اش ثبت می گردد، پشت نوار مقناطیسی آن اطلاعات مهم و اساسی شخص می باشد که به حیث یک ابزار مهم در کسب و کار تجارت سنتی و تجارت الکترونیک از آن استفاده بعمل می آید. بر اساس گزارش بانک کی دات آی آر، داشتن کارت اعتباری هوشمند به این معنا است که مؤسسات یا بانک های اند که به

افراد اعتبار می دهند، تا بر اساس آن بدون اینکه فرد پول نقد بپردازد، می تواند کالای مورد نیاز خود را خریداری نماید.

انواع و اقسام کارت های اعتباری

اکثراً کارت های اعتباری با توجه به امکانات و قابلیت های آن به سه دسته تقسیم شده اند.

۱. کریدت کارت: این نوع کارت ها عموماً Reloadable یا چند بار مصرف بوده و قابلیت استفاده در دستگاه های کارت خوان و پرداخت های اینترنتی Online را دارا می باشند. دارنده گان این نوع کارت ها می توانند بر اساس اعتبار و ضمانت خود نزد بانک ها پیش از میزان موجودی حساب از آن برداشت و یا

در مراکز خرید پرداخت انجام دهند، این نوع کارت ها را می توان چندین بار مورد استفاده قرار داد.

۲. دبیت کارت: این نوع کارت نیز قابل شارژ یا قابلیت چندین بار استفاده را دارد.

۳. کارت های غیر قابل شارژ: این نوع کارت ها بشکل پیش پرداخت بوده و در مبالغ معینی صادر می گردد. کارت غیر شارژ یکبار مصرفی بوده دوباره مورد استفاده قرار نگرفته و دور انداخته می شود. مانند کارت های تلفون، زمانی که موجودی کارت های تلفون تمام شد، فاقد اعتبار می گردد و دیگر از آن استفاده بعمل نمی آید.

«

مزایای کارت های اعتباری

کارت های اعتباری دارای مزایای نیز می باشند که در ذیل به تعدادی از آنها اشاره می نمایم:

- نیاز نیست تا پول ها حساب شوند
- عدم نیاز به گذراندن مراحل زمانبر اداری
- در فروشگاه های که مجهز به سیستم پذیرش کارت های اعتباری و انترنت میباشند به سهولت مورد استفاده قرار میگیرد
- این نوع کارت ها از امنیت بالای برخوردار می باشند

کارت های اعتباری عموماً برای تجار، یا اشخاص حقیقی و حقوقی با اعتبار گردش مالی بالا صادر می گردند و بانک ها در مقابل تا سقف معینی اعتبار لازم به مشتری خود می دهند. در این صورت مشتری می تواند که بدون داشتن پول در حساب خود، به اندازه اعتباری که بانک به او داده است، خرید نموده و بعداً زمان مشخصی را که بانک به او تعیین نموده است، پول مصرف نموده خود را دو باره به بانک تسلیم نماید؛ همچنان شخص با داشتن این نوع کارت ها می تواند بیشتر از سپرده خود از بانک برداشت نماید.

باید گفت که یکی از شرایط عمده

دریافت کارت های اعتباری موجودیت ضامن معتبر و قابل قبول برای بانک است، زیرا در صورت بروز مشکل در پرداخت های بانکی ضامن جوابگوی تعهدات مالی نزد بانک می باشد. همچنان ارائه وثیقه های معتبر ملکی یا هم فلزات ارزشمند مانند طلا، نقره و... می توانند نزد بانک صادر کننده پول، نقش ضامن را ایفاء نمایند.

در مجموع کارت های اعتباری به دو گونه صادر می شوند که عبارت از کارت فزیکلی و کارت مجازی می باشند که در ذیل به آنها بطور موجز اشاره می گردد:

۱- کارت فزیکلی (Physical card)

این نوع کارت ها عموماً در سراسر جهان در فروشگاه ها، هتل ها و... مورد استفاده قرار می گیرند، اما از این نوع کارت ها در پرداخت های انترنتی استفاده بعمل نمی آید.

۲- کارت مجازی (Virtual card)

این نوع کارت ها موجودیت فزیکلی نداشته صرفاً جهت پرداخت های انترنتی استفاده شده و یا هم در خرید های آنلاین و خریدهای غیر حضوری از آن استفاده بعمل می آید، این نوع کارت ها از امنیت بالای برخوردار می باشند.

در مجموع می توان گفت که هر دو نوع

کارت جهت رشد و توسعه اقتصادی کشورها، سهولت در زندگی و امنیت پول مردم، نقش اساسی دارند.

کار برد کارت های مجازی

- امکان خرید اقلام مورد ضرورت از طریق انترنت
 - پرداخت هزینه سایت های انترنتی، جهت استفاده از خدمات آنها
 - پرداخت هزینه پوهنتون های خارج از کشور
 - خرید انواع لوازم کمپیوتری
 - پرداخت مصارف مقالات علمی
- یکی از مزایای این نوع کارت ها این است که محدودیت های سنی و شغلی نداشته و هر کس می تواند با داشتن این نوع کارت ها در سطح ملی و بین المللی خرید نماید. □
- عبدالحفیظ شاهین

منابع:

1. Iranhoshdar.ir
2. Banki.ir
3. https://www.mci.ir

په راکړو او ورکړو کې د افغانیو کارولو ګټې!

تاج محمد تمکین

د افغانستان بانک د ختیځ زون اقتصادپوه

»

اتباعو لپاره یو شان درنښت ولري. همدا شان د پیسو بهرنی ارزښت هغه وخت ثابت پاتې کیږي چې د داخلي ارزښت د ثبات له اړخه پیسه قوي وي، نو هلته بیا د بهرنیو اسعارو د مبادلې په بازار کې هم د پیسو ارزښت پیاوړې پاتې کیږي او هم خپل ثبات ساتي.

افغاني پیسې زموږ ملي هويت یا شناخت دی. په دې معنی چې افغانی زموږ د حریم شناخت هم ښکاره کوي. که

افغانی د هېواد ملي پولې واحد دی. په دې معنی چې افغانی هغه پیسې دی چې د افغانستان ټول ملت باید پرې راکړه او ورکړه وکړي. د یوې پیسې ارزښت هغه وخت خپل ثبات ساتلی شي چې د هېواد وګړي پرې کار او بار او سوداګریزې معاملې تر سره کړي او پیسه په ګردښت کې راولي. په ګردښت یا جریان کې د پیسو ساتل په اصل کې د پیسو هغه صفت ثابتوي چې پیسه د هېواد ټولو

چیرته د افغانستان په ټولو ولایتونو، ولسوالیو او کلیو کې خلک راکړه او ورکړه په افغانی بانکونوونو وکړي، نو دا خبره ثابته وي چې پیسه د ملي شناخت لامل گرځیدلې ده. په ټولو هېوادونو کې د پیسو د دودولو یوازینی موخه د پیسو ثبات ساتل او خپل ملي هویت او اقتدار ته درناوی دی. هر چیرته چې خپل ملي پیسو ته اړتیا لیدل کیږي، باید اړتیاوی رفع او معاملې پری تر سره شي. د اړتیا په وخت کې د افغانی پیسې شتون په دې معنی دی چې د پیسو سیالیت په ښه توګه ساتل شوی دی او خلک په خپل پولي واحد باور لري ځکه خو یې کارونه اړینه ده چې په داخل د افغانستان کې هیڅوک افغانی د اخیستلو څخه په راکړو او ورکړو کې انکار نشي کولی، ځکه زمونږ پیسې زمونږ ملي ارزښتونو کې راځي او د ملي ارزښتونو ته درناوی نه کول له قانون سره سرغړونه ده. هر افغان مکلف دی چې د افغانی لپاره درناوی ولري او په راکړو او ورکړو کې یې وکاروي، د پیسو مهم صفت د ټولو لپاره د قبلیدو وړتیا ده، یعنې د هر هېواد پیسه باید د هغه هېواد ټولو خلکو لپاره د منلو وړ وي.

د دې دومره صفتونو او ګټو سره سره، له

بده مرغه، چې د افغانستان په ځینو سیمو کې اوس هم په راکړو او ورکړو کې له بهرنیو اسعارو کار اخیستل کیږي او د افغانی ځای بهرنیو اسعارو نیولی دی او خلک په بهرنیو اسعارو باندې پیر او پلور کوي. دا خبره د اصولو خلاف ده چې د خپل ملي پولي واحد په شتون کې یې مونږ د بهرنیو اسعارو څخه په راکړو او ورکړو کې ګټه پورته کوو.

د هر افغان مسئولیت دي چې افغانی وکاروي او د دې لارې د هېواد د پولي اقتصاد او په ټولیزه توګه د ملي اقتصاد په پیاوړتیا کې ونډه واخلي. دولت باید خپله تګلاره داسې عیاره کړي چې د هېواد والو د نیوکو لارې په بشپړه توګه بنده شي. د حج او عمرې د تحویلی په شمول باید ټولې پروژې او ارزښتونه په افغانی بانکونوونو تر سره شي، تر څو خلک احساس کړي، چې د افغانیو د دودولو لپاره څومره جدیت موجود دی.

دا زمونږ د ټولني د هر قشر مسئولیت دی، چې د افغانی د دود لپاره کار وکړو، که ملا امامان دي، که متعلمین، محصلین، استادان، موټروانان، دولتي او خصوصي سکتور کارکوونکي، عادي افغانان او ولسي خلک، چې دا ملي ارزښت واقعاً د ملي ارزښت په توګه وساتي او خپل

پولي واحد د ملي هویت په توګه وکاروي.

که رښتیا هم په راکړو او ورکړو کې د افغانی څخه کار واخلو نو هم به مو خپل ملي مسئولیت ادا کړای وي، او هم به خپل ملي ارزښت غښتلی کړو او د ګران هېواد افغانستان د اقتصاد په پیاوړتیا کې خپل رول لوبولای وي. □

نقش بانکداری الکترونیکی در اصلاح شیوه مصرف در کشور

فرهنگ سازی عبارت از به میان آمدن بعضی عادت ها جهت بهتر انجام دادن کارها و فعالیت ها و بهره مندی بیشتر از امکانات اداری و فنی می باشد. فرهنگ سازی و تطبیق آن در اختیار دولت، رسانه ها، مؤسسات، نهاد های اجتماعی، مکاتب، مدارس، پوهنتون ها، سایر مراکز علمی و خانواده ها قرار دارد.

با توجه به این اصل، فرهنگ سازی در اصلاح شیوه مصرف از طریق بانکداری الکترونیکی یک حرکت و عزم ملی را می خواهد. زیرا این کار بدون اشتراک و سهم گیری فعال نهاد های فوق به تنهایی از عهده بانک ها خارج می باشد. نقش هر یک از نهاد های فوق در فرهنگ سازی بانکداری الکترونیکی در کشور و تأثیر آن در اصلاح شیوه مصرف از اهمیت ویژه ای برخوردار است که بطور خلاصه ذیلاً از ارزش آنها یاد آوری می گردد.

خانواده ها

نقش خانواده به عنوان سلول اصلی جامعه در فرهنگ سازی شیوه مصرف قابل توجه می باشد. در خانواده ها باید خرید اینترنتی جایگزین خرید نقدی شود. با استفاده از امکانات بانکداری الکترونیکی توسط خانواده ها فرهنگ اصلاح شیوه مصرف در میان فرد اعضا فامیل پرورش یافته و از این طریق اصلاح شیوه مصرف در میان خانواده نهادینه می شود.

نقش تعلیم و تربیه یا آموزش و پرورش

مکاتب و پوهنتون ها نقش عمده را در فرهنگ سازی شیوه مصرف دارند و می توانند با گنجانیدن برنامه های آموزشی اصلاح شیوه مصرف را از طریق بانکداری الکترونیکی در میان قشر جوان جامعه نهادینه نمایند. همچنان برگزاری سمینار ها و رهنمود ها در مراکز آموزشی می تواند

نقش مثبت را در میان اقشار مختلف جامعه داشته باشد.

نهاد ها و سازمان ها

نهاد ها و سازمان ها نیز یکی از ارکان عمده فرهنگ سازی در جامعه می باشند. افتتاح حساب بانکی الکترونیکی برای دریافت و پرداخت معاش نهادها و سازمانها به صورت الکترونیکی در امر فرهنگ سازی بانکداری الکترونیکی کمک می نماید.

رسانه ها

نقش رسانه ها در فرهنگ سازی جامعه غیر قابل انکار بوده و این امر رسالت اصلی آنها را نیز تشکیل میدهد. در بخش رسانه ها نقش رادیو و تلویزیون بیشتر از همه می باشد. بخصوص تلویزیون یکی از پر مخاطب ترین بخش رسانه ها می باشد، زیرا تلویزیون در دسترس همگان قرار داشته و می تواند در مورد فرهنگ سازی

شیوه مصرف نقش اساسی را ایفاء نماید.

دولت

در فرهنگ سازی بانکداری الکترونیک در اصلاح شیوه مصرف نقش دولت نیز نهایت مهم پنداشته می شود، زیرا دولت تمام ابزار سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را جهت اجرای برنامه های خود در اختیار دارد. بانکداری الکترونیک هم یکی از اصول عمده خدمات الکترونیک در دولتداری الکترونیک می باشد، بناءً دولتداری الکترونیک هم یک اصل عمده خدمات الکترونیک در دولتداری الکترونیک است و دولتداری الکترونیک هم یکی از پیش نیازهای بانکداری الکترونیک محسوب می گردد. در دولتداری الکترونیک دولت با تبدیل نمودن حساب های عادی به حساب های متمرکز آنلاین و انترنتی، از قبیل پرداخت مالیات و سایر پرداخت هایش می تواند در جلوگیری از اتلاف وقت و سرمایه مؤثر باشد. زیرا دولت بزرگترین انجام دهنده امور در کشور بوده و قسمت اعظم نیروی انسانی جامعه را مستخدمین و کارکنان دولت تشکیل می دهد. بناءً با آموزش دادن سیستم بانکداری الکترونیک در اصلاح شیوه مصرف جهت پرداخت حقوق و دستمزد

مستخدمین بصورت انترنتی نقش اساسی را در فرهنگ سازی و آموزش بانکداری الکترونیک و اصلاح شیوه مصرفی می تواند ایفاء نماید.

با توجه به اینکه، نقش فرهنگ سازی بانکداری الکترونیک در اصلاح شیوه مصرف اهمیت خاصی دارد. از نشانه های بارز آن می توان از حذف فزیک مشتری در شعب بانک ها، کاهش ترافیک، صرفه جویی در سوخت و وسایط نقلیه، کاهش هزینه چاپ اسناد، کاهش هزینه منابع انسانی بانک ها، کاهش هزینه احداث نگهداری و ساختمان بانک ها، کاهش زمان رکود و خواب سرمایه در بانک ها، کاهش جرم و حذف فزیک پول نام برد.

بانکداری الکترونیک به عنوان ستون فقرات اقتصاد نوین و از موهب دنیای تکنالوژی اطلاعات محسوب می شود که بر اساس آن تمام فعالیت های بانکی، مالی و اعتباری از بستر سنتی به بستر الکترونیک تبدیل می گردد. هر نوع تکنالوژی جدید بخاطر اینکه بتواند رشد و نموی خود را طی نموده و در جامعه موفقانه مورد استفاده قرار گیرد، باید با بستر مناسب فرهنگی همراه شود.

هرگونه توسعه و پیشرفت دارای سه بخش اصلی مانند زیر ساخت ها، توسعه ابزار و

فرهنگ سازی می باشد. چنانچه زیر ساخت های بانکداری الکترونیک را توسعه تکنالوژی و مخابرات، تصویب قوانین حقوقی، تربیت نیروی انسانی، افزایش امنیت و ارتباطات تشکیل می دهد، همچنان توسعه ابزار و لوازم فزیک بانکداری الکترونیک، مانند: دستگاه های خود پرداز، تلفون همراه و... تشکیل داده و با ساخت و ترمیم زیر ساخت ها و توسعه ابزار، اعتماد سازی به میان آمده و شیوه اصلاح مصرف در میان مردم همگانی می گردد. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

1. Itmanager.blogfa.com
2. Significantarticles.ir
3. Jnmrazavi.ir

نقش بنادر

در رشد و توسعه اقتصاد کشور

غلام حسن زاهدی

لیسانس پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل

از اهمیت فراوانی برخوردار است. در واقع، بنادر تسهیل دهنده تجارت، ساده سازی، هماهنگ سازی و رویه های

تجارت خارجی می باشد. (۲)

همسایه ندارد؛ لازم است تا از بنادر خشکه به صورت درست و دقیق و در عین حال برای رشد و انکشاف اقتصاد کشور استفاده بهینه نماید.

نقش بنادر در تجارت جهانی کاملاً کلیدی است و سهم زیادی از رشد تجاری قبل از بحران های مالی مرهون توسعه بنادر بوده است. رشد تجارت جهانی زمینه را به گسترش زیر ساخت ها در بنادر فراهم می کند. این امر را می توان با نگاهی به پروژه های عظیمی که در چند سال اخیر در خاورمیانه و آسیا طراحی و اجراء شده است، به وضوح مشاهده کرد. (۱)

اهمیت بنادر در تسهیل تجارت

بنادر برای تسهیل تجارت و انتقال کالاها

بنادر در رشد و انکشاف اقتصادی کشورها حیثیت خون در بدن را دارد. امروز هیچ کشوری در جهان وجود ندارد که به مبادلات تجاری مبادرت نرزد، بلکه سعی نیز می نمایند که از کدام طریق و راه به این کاروان جهانی بپیوندند و فایده زیادی را از آن خود نمایند.

بنادر تجارتی برای کشورها از اهمیت خاص و ویژه ی برخوردار اند که در عصر حاضر تمام دولت ها به آن توجه جدی می نمایند و بدون مرادوات و معاملات تجارتی کشورها نمی توانند به نیازهای شهروندان خویش پاسخ دهند.

افغانستان که یک کشور محاط به خشکه است و مرز مشترک آبی با کشورهای

(۱) محمدرضا. (۱۳۹۲). نقش بنادر در فرایند توسعه اقتصادی

(۲) علیرضا ساطعی. (۱۳۹۰). نقش بنادر در تسهیل تجارت

عوامل تسهیل کننده تجارت

۱- کارایی بنادر و گمرگات

۲- قوانین داخلی و تجارت الکترونیکی

اگر تجارت برای یک کشور به مثابه اکسیجن باشد، بنادر گلوگاه آن محسوب می‌شود. تجارت، بدون بندر امکان پذیر نمی‌باشد. بر اساس آمارهای جهانی حدود ۹۰ فیصد از فعالیت‌های تجارتي کشورها و به طور کُل فعالیت‌های واردات و صادرات، تخلیه و بارگیری و حجم جابه‌جایی در تجارت جهانی به وسیله دریاها و بنادر صورت می‌گیرد. از این منظر می‌توان گفت: بندر نقشی حیاتی و اساسی در فرایند تجارت دارد. اهمیت بنادر و توسعه آن به عنوان یک معبر ورود و خروج کالا و مبداء و مقصد اقتصادی‌ترین شیوه حمل و نقل، پوشیده نیست و کارایی بنادر جهت تسهیل تجارت مستلزم آن می‌باشد که بنادر توسعه بیشتر یابد.

نقش بنادر در اشتغالزایی

بنادر در ایجاد کار و شغل نیز از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد. تقریباً اکثریت نیازهای یک کشور از طریق بنادر تأمین می‌شود که به همین شکل در بنادر کار ایجاد گردیده و مردم نیازهای زندگی خویش را برآورده می‌نمایند. مدیریت منابع انسانی در بنادر نیز یک اصل مهم

است و کارگران دارای رضایت شغلی عامل اصلی موفقیت تجاری در هر مکانی و سازمانی می‌باشند. (۳)

در گذشته فعالیت در بنادر یک شغل پر جاذبه بود که تعداد زیادی از مردم در آن مشغول بودند. هر روز کالاها و کشتی‌های متنوعی وارد بندر می‌شدند که باعث ایجاد تنوع و جذابیت شغلی برای کسانی که در بنادر کار می‌کردند، می‌شد. زمان تخلیه و بارگیری کشتی چندین روز طول می‌کشید که فرصت مناسبی بود تا کارگران بندر با کارگران کشتی به تبادل نظر پرداخته و از فرهنگ‌های مختلف اطلاع یابند و در کنار امور خرید و فروش، با مردم ارتباط برقرار می‌کردند.

خلاقیت در بندر وجود داشت؛ از یک طرف ورود به کار بندری، نیاز به تخصص بسیار بالا و طی دوره‌های سخت را نداشت و هر کس می‌توانست با اندک توانایی وارد عملیات بندر شود. کارگران علاوه بر اینکه با کارگران کشتی‌ها ارتباط داشتند، با رانندگان وسایط حمل و نقل زمینی که برای حمل کالا وارد بندر می‌شدند، نیز ارتباط برقرار کرده بودند که این خود نوعی تنوع در کار بود. از طرف دیگر، کارگران بندر مستقیماً با صاحبان شرکت‌های خود کار می‌کردند که همین حضور مالک شرکت و گفتگو و

سرکشی‌های مستقیم به کارگران سبب ایجاد روحیه کاری بالا در بنادر می‌شد.

تأثیر بنادر در رشد و توسعه اقتصادی

بنادر از جمله عوامل تسریع کننده در فرایند رشد و توسعه اقتصاد ملی و منطوقی و یکی از حلقه‌های اصلی حمل و نقل و مبادی ورود و خروج کالا به شمار می‌روند که در سرتاسر دنیا حکم دارایی‌های راهبردی ملی را دارند. رشد و توسعه اقتصاد پدیده ایست که در زمره آرزوها و آرمان‌های بسیاری از کشورها قرار دارد و در حال حاضر از جایگاه ویژه برخوردار است. فراهم‌آوری تسهیلات زندگی مناسب برای تداوم اکثریت جامعه، خواست و آرزوهای دیرینه‌ی بوده که مدت هاست سرلوحه اهداف و برنامه‌ریزی‌های گوناگون کشورها قرار گرفته و امروز هیچ برنامه‌ای بدون هدف و دستیابی به انکشاف تنظیم نمی‌شود. بنابراین این تحقق این واقعیت انکار ناپذیر و ضروری عصر حاضر به ابزارهای مناسبی نیاز دارد. (۴)

یکی از ابزارهای لازم و ضروری که نقش عمده در تحقق و دستیابی به رشد و انکشاف اقتصادی ایفاء می‌کند، بنادر است. این بخش زیربنایی نه تنها به خودی خود اشتغالزا بوده و تولید خدمت می‌کند،

بلکه برای انکشاف سایر بخش‌های اقتصادی همانند زراعت، صنعت و خدمات تأثیر گذار است. در صورتیکه این بخش اقتصادی همسو با سایر بخش‌های اقتصادی توسعه نیابد، می‌تواند یکی از عوامل بازدارنده رشد و انکشاف اقتصادی کشور به شمار آید.

بنادر به عنوان یکی از حلقه‌های زنجیره‌ی، از نیازمندی‌های هر کشور به حساب می‌آید و نقش بسیار مهمی در تسهیل تجارت، به ویژه تجارت بیرون مرزی دارد. به عنوان مثال ۹۰ درصد وزن کُل کالا‌های تجارتي بین قاره‌ای و ۴۰ درصد وزن کُل کالا داخل اتحادیه اروپا از طریق بنادر صورت می‌گیرد و بنادر به عنوان یکی از جاهای کلیدی در جهت تأمین کالا به سایر بخش‌های صنعتی نیز می‌باشد. اکثراً کشورهای صنعتی دنیا که فاقد دست‌آورد حاصلات زراعتی هستند، آن‌ها نیازمندی‌های اولیه و خوراکی خود را از طریق واردات بیرون مرزی تأمین می‌کنند. به همین دلیل بیش از ۵۰ میلیون شغل به صورت مستقیم و غیر مستقیم در اتحادیه اروپا توسط بنادر فراهم شده است. (۵)

افغانستان که یک کشور وارداتی و مصرفی است نیاز مبرم به واردات از طریق بنادر دارد. دلیل آن تراکم نسبی جمعیت

در افغانستان و محدودیت منابع زراعتی و خشک سالی‌های اخیر در کشور بشمار می‌رود که به حجم واردات ما سال به سال افزوده است.

رشد و توسعه بنادر با توجه به چرخه مبادلات آن بدون برنامه‌ریزی و سیاست گذاری‌های مدیریتی و معقول ناممکن می‌باشد. برخی بنادر از اهمیت بالایی برخوردار است و منبع اشتغالزایی بیشتری به مردم بشمار می‌رود و دارای منزلت ملی و منطقه‌ی نیز می‌باشند. مثلاً در کشور ما افغانستان بندر تورخم، حیرتان و تورغندی و چابهار از جمله بنادر کلیدی و استراتژیک به حساب می‌آیند که اقلام بزرگ واردات و صادرات از این بنادر صورت می‌گیرد. در حالیکه دیگر بنادر از لحاظ شاخص‌های کارایی و اطمینان بخشی عقب‌تر هستند که این اختلاف سطح عمل کردها در گستره ملی بر جریان کالا‌های صادراتی و وارداتی تأثیر می‌گذارد. بنادر دارای عملکرد ضعیف بیانگر از دست رفتن فرصت‌ها و هدر رفتن منابع است.

رشد فعالیت‌های بندری در یک منطقه موجب رشد و انکشاف اقتصادی آن و ایجاد اشتغال پایدار برای جامعه می‌شود که رونق اقتصادی را به دنبال دارد. از جمله نیاز به خدمات راهنمایی، تخلیه و

بارگیری کالا، انبارداری و نگهداری کالاها، شهرک‌های لوژستیک و ارائه خدمات ارزش افزوده، کارگاه تعمیر کانتینر، هتل داری و رستوران و غیره از جمله موارد درآمدزا برای افراد در محدوده بنادر می‌باشند.

امروز در تمام کشورهای جهان برای دولت‌ها وظایف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی گوناگون پیش‌بینی شده است، بناءً دولت‌ها برای پیشبرد وظایف و فعالیت‌های خویش نیاز مبرم به عواید و درآمد دارند. در افغانستان بخش بزرگ عایدات دولت از طریق عواید بندری و ترانزیتی براساس مبادلات بندری به دست می‌آید و این عواید بندری نبض عواید دولت یا سرچشمه‌ی اصلی آن است و به عنوان بزرگترین و همیشگی‌ترین عاید دولت محسوب می‌شود. (۶)

بر این اساس، افزایش درآمدهای دولت از طریق محصولات بندری و عواید مالیاتی نقش سازنده در اقتصاد تمام کشورها دارد. دولت براساس عواید به دست آمده زیربناهای اقتصادی کشور را تأسیس و اعمار نموده و امور علمی، پژوهشی و امنیتی را برای جامعه تأمین می‌کند که هر یک از این امور اساسی و بنیادی تأثیرات سازنده در امور اقتصادی خواهد داشت. تدارک منابع عایداتی دولت و توزیع آن

(۵) ابوالقاسم پور تیموری، (۱۳۹۴). اهمیت بنادر خشک و وضعیت آن در کشور

(۶) حسن جعفری و حمید جعفری، (۱۳۹۱). توسعه بنادر کشور راهبردی موثر در توسعه دریا محور

به استقامت‌های مورد نیاز جامعه صورت می‌گیرد که بر اساس آن، دولت پروژه‌های انکشافی را به راه می‌اندازد. در این پروژه‌ها هم فایده‌جانی نهفته و هم تعداد زیاد افراد به کار گماشته می‌شوند و از سوی دیگر یک منبع عایداتی نیز محسوب می‌شود.

صادرات یا به اصطلاح ارتباط با بازارهای خارجی از جمله مواردی است که امروز اکثریت کشورهای دنیا تلاش می‌کنند تا مازاد تولیدات داخلی‌شان را به منظور رشد و انکشاف اقتصادی و حمایت از تولید کنندگان داخلی‌شان به بازارهای خارجی عرضه نمایند.

افغانستان کشوری است که کتله عظیمی از جمعیت آن به صورت مستقیم و غیر مستقیم جهت امرار معیشت متکی به تولیدات زراعتی و باغداری می‌باشند که بیش از ۸۰ فیصد تولیدات داخلی افغانستان را در حال حاضر محصولات زراعتی و باغداری تشکیل می‌دهد، ولی متأسفانه بدلیل نبود سهولت در قسمت صادرات و بازار فروش در خارج از کشور، تولید کنندگان محصولات زراعتی و باغداری را وادار می‌سازد که فرآورده‌های تولیدی‌شان را به طور فصلی به قیمت ناچیز در بازارهای داخلی به فروش برسانند. با در نظر داشت موضوعات فوق

فراهم آوری تسهیلات برای اموال صادراتی، می‌تواند به صادرات افغانستان کمک کرده که سرانجام باعث افزایش مازاد تولیدات نیز خواهد شد. اما بنابر محاط بودن کشور به خشکه و ایجاد مشکلات ترانزیتی توسط کشورهای همسایه به خصوص پاکستان گهگاهی نمی‌تواند از این مازاد بهره‌مند گردد.

نبود بنادر آبی یکی از معضله‌های سد راه رشد و انکشاف اقتصادی افغانستان می‌باشد. چندی قبل توافق‌نامه بندر چابهار بین سه کشور افغانستان، ایران و هند امضاً شد که این بندر تجارتمی‌تواند راه‌های آبی را نیز بروی تجار افغانستان باز نماید و برای افغانستان رشد و انکشاف زیادی را بار آورد و فرصتی مناسب برای افزایش صادرات افغانستان باشد. با افزایش صادرات افغانستان و بنابر کوتاه بودن مسیر بندر چابهار مصارف تجار نیز کاهش یافته و سبب افزایش درآمد تجار و رونق صادرات خواهد گردید.

بنادر به عنوان یکی از اهرم‌های مهم در رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و توسعه روابط تجاری با کشورهای همجوار در سال‌های گذشته پیوسته تأثیر قابل توجهی در رشد اقتصادی کشور داشته‌اند. اگرچه کارکرد آن‌ها توأم با برخی نارسایی‌ها است، اما این بنادر به نوعی مصداق و

تبلور حضور مستقیم مردم در امور اقتصادی منطقه هستند و تاکنون توانسته‌اند در تحقق اهداف اقتصادی کشور همچون توسعه تجارت گام‌های مؤثری را بردارند و هم در ایجاد فرصت‌های شغلی در شرایطی که مشکل بیکاری از جمله دغدغه‌های بزرگ دولت است، نقش مهمی را ایفاء کنند.

مزیت‌های ترانزیتی بنادر افغانستان

افغانستان از جمله کشورهایی است که دارای موقعیت جغرافیایی بسیار مناسب بوده و از مزیت ترانزیتی بهره‌مند می‌باشد و می‌تواند با گسترش شبکه حمل و نقل و ارتباط مطمئن و کارآمد از این مزیت در راستای درآمدهای ارزی و ارتقای موقعیت استراتژیک خود در منطقه به نحو مطلوب استفاده کند. افغانستان در جنوب و جنوب غرب با پاکستان دارای سه بندر مرزی می‌باشد که این بنادر می‌تواند نقش ترانزیتی را برای این کشور بازی نماید. در شمال با کشورهای تاجکستان، ازبکستان و ترکمنستان دارای چهار بندر مشهور است که این بنادر می‌تواند نقش مهمی در توسعه ترانزیتی و تجاری برای این کشورها ایفاء نماید. از سوی دیگر افغانستان در غرب و شرق با کشورهای چین و ایران نیز همسایه است. (۷) به عبارت بهتر می‌توان گفت که ارتباط

افغانستان با ۶ کشور جهان از طریق مرزهای خاکی برقرار می‌شود و در عین حال به نوبه خود می‌تواند به عنوان پُل ارتباطی میان این کشورها با یکدیگر و سایر مناطق جهان نقش ایفاء نماید. از طرف دیگر این کشورها جمعیت بزرگی در خود جای داده و از درآمدهای زیادی نیز برخوردار اند که علاوه بر در اختیار داشتن منابع و ثروت‌های ملی خدادادی، می‌تواند به حیث عامل توسعه ترانزیتی و تجاری در منطقه، مؤثر باشد. ارتباط کشورهای آسیای میانه با خلیج فارس و همچنین برقراری رابطه تجاری بین شرق آسیا با کشورهای اروپایی، از طریق افغانستان بسیار مقرون به صرفه است به نحوی که بسیاری از این کشورها به دنبال آن هستند.

جمع بندی

به طور کُل از این مقاله چنین نتیجه‌گیری می‌شود که بنادر در رشد و توسعه اقتصادی تمام کشورها از اهمیت زیادی برخوردار بوده و به سه بخش تقسیم می‌شوند که بنادر آبی، بنادر خشکه و بنادر هوایی می‌باشند. امروز کشورها سعی می‌کنند که از بنادر شان استفاده اعظمی نمایند.

کشورهای وجود دارد که بنادر آبی داشته و مصارف کالا و خدمات شان به

نازل‌ترین قیمت به دسترس شان قرار می‌گیرد، اما برخی کشورها در موقعیت جغرافیای خویش از بنادر آبی به دور مانده و کاملاً از بنادر خشکه برخوردار اند، مانند افغانستان که چهار طرف آن را خشکه تشکیل داده و هیچ بندر آبی با کشورهای جهان ندارد. بنابر این لازم است که افغانستان از این بنادر به صورت احسن استفاده نماید، همان طوری که افغانستان محاط به خشکه بوده و باید پُل ارتباطی بین کشورهای آسیا را بازی نماید.

پیشنهادها

این جانب لازم می‌دانم نکات اساسی را در مورد استفاده از بنادر و نقش بنادر در رشد و توسعه اقتصاد کشور ارائه نمایم. برخی دانشمندان بنادر را به عنوان گلوگاه بیان نموده اند. هراز گاهی که این گلوگاه دچار مشکل شود، گویا تمام بدن با مشکلات روبرو می‌شود. افغانستان دارای چندین بندر است و باید از این بنادر برای شکوفایی اقتصاد کشور استفاده شود. در مجموع نکات آتی را برای کارگزاران و طراحان استراتژیک کشور پیشنهاد می‌نمایم.

۱. سیستماتیک ساختن بنادر کشور

۲. مُدرن ساختن بنادر از هر نگاه مانند

کارمندان، تکنولوژی و مبارزه با فساد

اداری

۳. از بنادر به عنوان کلید شکوفای اقتصاد استفاده شود

۴. بنادر زمینه ساز تمام معاملات خارجی و نیاز جدی پنداشته می‌شود که دولت مردان در این راستا توجه ویژه نمایند

۵. بنادر در اشتغالزایی و کارآفرینی نقش اساسی را ایفاء می‌نمایند، زیرا روزانه در بنادر انواع از کالاها و خدمات دادوستد می‌شوند

۶. همسان ساختن بنادر کشور با بنادر کشورهای جهان پیشرفته یا به عبارت دیگر، همگرایی بنادر با بنادر کشورهای مرفعی تا تجارت تسهیل یابد

۷. ایجاد زیرساخت‌های مطمئن بنادر تا کشورهای بیرونی به سرمایه گذاری در داخل کشور تشویق گردند

۸. عقب مانده گی بنادر در واقع بازدارنده‌ی تمام بخش‌های فعالیت کشور می‌گردد. پس لازم است که توسعه بنادر همگام با سایر بخش‌ها ترقی نمایند، و

۹. عیارسازی گمرکات با سیستم

اسیکودا □

ګرانو هیواد والو!

راځی چې خپلو ماشومانو ته وښایو خو د افغانۍ په ساتنه کې چې زموږ ملي هویت دی، کوښښ وکړي

د افغانستان بانک

د افغانستان بانک خبرتیا!

د افغانستان بانک گرانو هیوادوالو ته خبر ورکوي چې د افغانستان بانک د قانون د ۳۹ مادې پر بنسټ، هغه بانکونو ته چې:

پر مخ یې لیکل او نقاشي شوي وي

مهر یا پر له پسې سوري شوي وي

وینځل شوي او یا د تیزاب او نورو کیمیاوي موادو له امله خراب شوي وي

پر مخ یې سرېښناکه مواد کارول شوي وي

د افغانستان بانک او د سوداگریزو بانکونو په ټولو نماینده گیو کې پرته له کوم فیس د کارونې وړ بانکونو باندې بدل کړي. د افغانستان بانک د ۱۳۹۶ لمریز کال د زمري له ۳۱ نېټې وروسته د پورته ځانگړتیاوو درلودونکي بانکونو ته له معاوضې پرته مصادره کوي.

مهم یادښت: هغه بانکونو ته چې د کارونې له امله زاړه او اسکاښتې شوي وي د گردښت وړ دي، ستونزه نه لري

۰۲۰۲۱۰۲۲۰۷
۰۲۰۲۱۰۲۲۰۹

افغانی؛ زمونږ د ویاړ، ځواک او د ملي هویت نښه ده!

د افغانستان بانک

بانک

ماہنامہ د افغانستان بانک

سال دهم شماره ۱۱۹، ثور ۱۳۹۶

ګرانو هېوادوالو! په پير او پلور کې د ملي پيسو (افغانی) کارول، زموږ ملي مسؤليت او دنده ده